

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 6.— lir, za inozemstvo 15.20 Lir
 EKSKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
 UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
 Računi pri pošto čekovnem zavodu: Ljubljana št. 10-351
 CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Grandi successi aerei

19 apparecchi avversari abbattuti in Cirenaica e nel Mediterraneo, molti altri distrutti al suolo

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 10 maggio il seguente bollettino di guerra n. 708:
 Vivace attività aerea in Cirenaica dove numerosi centri delle retrovie nemiche e del porto di Tobruk sono stati attaccati. Presso Sidi Barrani, due cacciatori tedeschi affrontavano 5 apparecchi avversari abbattendone 2.
 Durante una incursione su Bengasi un velivolo inglese, centrato dalla contraerea della piazza, cadeva in fiamme.
 A Malta formazioni da bombardamento in quota e in picchiata hanno vigorosamente battuto impianti militari ed attrezzature belliche, in particolare il porto di

La Valletta e l'aeroporto di Ca' Venezia. Nonostante la vivace reazione contraerea, gli obiettivi sono stati ripetutamente raggiunti. Nuovi successi venivano riportati in combattimenti svoltisi nel cielo della Isola. L'aviazione inglese perdeva 14 apparecchi: 4 abbattuti dai nostri cacciatori, 10 da quelli germanici che mitragliavano e distruggevano a terra molti altri aeroplani.
 Nel Mediterraneo un nostro velivolo, attaccato da due «Spitfire» ne colpiva gravemente uno e ne incendiava l'altro. Entrambi precipitavano in mare. L'aereo ritornava alla base dopo avere condotto a termine la sua missione.

Veliki letalski uspehi

19 sovražnih letal sestreljenih v Cirenaiki in nad Sredozemskim morjem, mnogo drugih uničenih na letališčih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 10. maja naslednje 708. vojno poročilo:
 Zivahno letalsko udejstvovanje v Cirenaiki, kjer so bila napadena številna središča v sovražnikovem zaledju in v pristanišču Tobruka.
 Pri Sidi Baraniju sta dva nemška lovca napadla 5 nasprotnikovih aparatov in 2 sestrelila.
 Med poletom nad Bengazi se je v plamenih zrušilo angleško letalo, ki ga je zadelo protiletalsko topništvo.
 Nad Malto so oddelki bombnikov in stromoglavcev silovito napadli vojaške objekte in vojne naprave, zlasti pa pristanišče La Valletta in letališče Ca' Venezia. Navzile živahni protiletalski obrambi so bili ti objekti ponovno zadeti. Novi uspehi so bili doseženi v spopadih nad otokom.
 Angleško letalstvo je izgubilo 14 letal. Stiri so sestrelili naši lovci, 10 pa nemški, ki so obstrlevali in uničili na tleh še mnogo drugih letal.
 Nad Sredozemskim morjem sta dva Spitfire napadla naše letalo, ki je eno hudo

poškodovalo in drugo zažgalo, nakar sta oba padla v morje. Letalo se je vrnilo na svoje oporišče, ko je dokončalo svojo nalogo.
Izgube v aprilu
 Rim, 11. maja. s. Glavni stan Oboroženih sil objavlja:
 Izgube, ki so se preverile v mesecu aprilu, znašajo skupno s tistimi, ki niso bile obsežene v prejšnjih seznamih in za katere so dospehi do 30. aprila predpisani dokumenti in osebni popisi:
 Vojška in MVSN: V severni Afriki 186 padlih, 110 ranjenih, 200 pogrešanih, Rusja (sedmi seznam): 65 padlih, 445 ranjenih.
 Balkan: 1194 padlih, med njimi 768 ob torpediranju »Galilea«, 508 ranjenih. Mornarica: 179 padlih, 93 ranjenih, 710 pogrešanih.
 Letalstvo: 26 padlih, 21 ranjenih, 23 pogrešanih.
 Seznam padlih so bili objavljeni v posebnem dodatku včerajšnje številke »Le Forze Armate«.

Praznik Oboroženih Sil

Velike manifestacije za vojsko in Duceja, ki se je udeležil Dopoldvorske gledališke prireditve

Rim, 11. maja. s. Dan vojske in imperija je potekel v vsej Italiji v ozračju velike in hvaležne ljubezni do slavnih in junških Oboroženih sil, ki ustvarjajo v budih borah na kopnem, na morju in na nebu usodo domovine za namenom, da se doseže pravičen mir, ki ga bo fašizem zagotovil narodu. Veri v to je italijanski narod pridružil še neomajno vero v zmago. V vsej Italiji so praznovali dan vojske z resnimi vojaškimi svečanostmi. V pokrajinskih glavnih mestih so Strankini prvaki sporočili pozdrave. Črh srca zastopnikom vojaških oblasti. Fašisti so po vseh krajih zbirali volno in volnena oblačila za Oborožene sile. Dopoldro je v bolnicah in okrevališčih priredil posebne predstave za vojaške. Vse prireditve so potekle ob navdušenih manifestacijah za Duceja. Posebna skrb je bila posvečena invalidom po raznih krajih polotoka. Italijanski narod je v celoti sodeloval pri teh pri-

reditvah. Omeniti je treba tudi Ducejevo odredbo o predaji kolonij 55 družinam v Tripolitani. Ob obletnici ustanovitve imperija ima ta predaja izreden pomen.
 Rim, 11. maja. s. V okviru proslav četrte obletnice vojske in imperija so bile posebne slavnostne in umetniške prireditve Dopoldro, ki je priredil večer popoldne tudi izredno predstavo za ranjence. Umetniški dogodek je dobil poseben pomen sprico navzočnosti Duceja, ki se je prireditve udeležil v spremstvu Tajnika Stranke. Občinstvo mu je priredilo navdušene manifestacije. Uprizorjen je bila »Aida« pod vodstvom Tullia Serafinia. Sodelovali so najuglednejši rimski umetniki. Po prvem dejanju so se obnovile manifestacije Duceja, ob sviranjih nacionalnih himen. Duce je ponovno odzdravil z rimskim pozdravom. Ko je Duce odšel v spremstvu višjih častnikov in fašističnih prvakov, se je oper nadaljevala.

Drzen udar v sovražno zaledje

Z letali prepeljani specializirani prostovoljski oddelki so uničili sovražno zasilno letališče

Rim, 11. maja. s. Revija »Vie dell'aria« objavlja daljše poročilo o izredno drznem udaru v Severni Afriki, kjer so z letali transportirani oddelki razlejali angleško taborišče v Marmariki. Pri težavnih izvidniških poletih je bil ugotovljen položaj sovražnega taborišča. Poveljništvo je zbralo fotografije in filme sovražnega oporišča, na katerem je bila nakopičena ogromna množina rezervnega materiala. Ugotovljeno je bilo, da se je sovražnik posluževal tega oporišča kot izhodišča in priložnostnega letališča za letala, ki so napadla italijansko ozemlje. Poveljništvo italijanskih letalskih sil v Severni Afriki je v sporazumu s poveljništvom nemških sil pripravilo drzen načrt. Vse je bilo ukrenjeno za zaščito transportnih letal in izkrcavalnih oddelkov pred akcijo in po njej. Poveljniški ekspedicije je bil hraber, višji oficir Kraljevega letalstva. Izkrcavalni oddelki so bili sestavljeni iz čete karabinerjev pod poveljništvom nekega poročnika in iz specialnih prostovoljskih oddelkov ter iz oddelka nemških pionirjev. Za prevoz čet in potrebnega materiala so skrbela italijanska letala, ki so jih ščitile mešane skupine italijanskih in nemških lovcov.

pine sovražnih lovcov, ki so bile očitno pozvane na pomoč s kakšnega skritega letališča v bližini. Skušale so prestopiti naša letala, toda preden se prišlo do stika, so intervenirali močni »Macchiji 202« in so zaščitili prevozna letala. V vrsti hudih spopadov je pilotom uspelo razpršiti sovražne patrrole in sestreliti dva »Curtissa 40«. Poškodovana so bila tudi druga sovražna letala, dočim na italijanski strani ni bilo nobenih izgub. Zmagovit podvig se je tako zaključil kar najbolje. Znova je bilo potrjeno, kako hrabre so italijanske čete.

Italijanski diplomati zapuščajo Ameriko

Akcija je popolnoma uspešna. Transportna letala so dosegla sovražno taborišče, kjer so pristala, med tem ko so lovci krožili nad njim. Takoj po pristanku so nekateri oddelki zaščitili letala z avtomatičnim orožjem in protiletalskimi topovi, ki so jih prav tako pripeljali s seboj, nakar so bombniki napadli skladišča goriva ob robovih letališča. Bolj oddaljena skladišča so napadle čete na motociklih. V kratkem času je bilo uničenih 300 sodov benolina in 80 sodov olja. Delo je bilo opravljeno tako, da niso izbruhli požari, ki bi vzbudili pozornost sovražnih oddelkov v bližini.
 Po opravljeni akciji so se oddelki zopet vrnili na letala z vsem orožjem. Šele na povratnem letu so se dvignile znatne sku-

pine sovražnih lovcov, ki so bile očitno pozvane na pomoč s kakšnega skritega letališča v bližini. Skušale so prestopiti naša letala, toda preden se prišlo do stika, so intervenirali močni »Macchiji 202« in so zaščitili prevozna letala. V vrsti hudih spopadov je pilotom uspelo razpršiti sovražne patrrole in sestreliti dva »Curtissa 40«. Poškodovana so bila tudi druga sovražna letala, dočim na italijanski strani ni bilo nobenih izgub. Zmagovit podvig se je tako zaključil kar najbolje. Znova je bilo potrjeno, kako hrabre so italijanske čete.
 Rim, 11. maja. s. V skladu s pogodbami med ameriško vlado in vlada mi raznih republik v Srednji in Južni Ameriki se je dne 1. prišla izmenjava diplomatov in rojakov, med Italijo in državami ameriškega kontinenta, s katerimi je nastopilo vojno stanje ali s katerimi so diplomati odnosi prekinjeni. 7. t. m. je odplul iz New Yorka švedski parnik »Drottningholm«, na katerega se je ukrcalo diplomatsko osebje iz Severne in Srednje Amerike ter iz Peruja, Bolivije in Ekvadorja. Posebej potuje diplomatska misija z vojniki iz Urugvaja. Istega dne je odšel iz Rima prvi od štirih vlakov, ki bodo odpeljali ameriške diplomate v Lizbono, kjer se bo vkrcali na parnik »Drottningholm« in se vrnili v Ameriko. V prihodnjih dneh bodo zapustili brazilsko pristanišča trije parniki z mnogimi Italijani iz Brazilije ter prva skupina tamkajšnjih italijanskih diplomatov in konzularnih funkcionarjev.

Inseriraj u »Slov. Naroda«

Na pohodu v Indijo

Bombe na Čitagong — Japonske čete so zavzele Mingijan v severni Birmi

Stockholm, 11. maja. d. Po informacijah iz Londona javlja v soboto v New Delhiju objavljeno poročilo poveljništva britanskih čet v Birmi, da so skupine japonskih bombnikov v petek in nato tudi v soboto napadle že na ozemlju Indije ležečo luko Čitagong. Komuniste pravi, da je bila pri teh napadih povzročena gmotna škoda in da je bilo tudi nekaj človeških žrtev.

Ze v četrtek zvečer so se v Londonu pričele širiti govorice, da so japonske čete prestopile mejo Indije. V londonskih krogih na podlagi tega sklepajo, da značijo japonski letalski napadi na luko Čitagong prčetek japonske ofenzive proti temu važnemu indijskemu pristaniškemu mestu. To znači, da se bo bržkone v najkrajšem času pričela splošna japonska ofenziva proti Indiji. Mesto Čitagong leži približno 80 km daleč od meje Birme in je približno 350 km od Kalkute.

Tokio, 11. maja. s. Z birmanske meje poročajo, da so japonske sile v Birmi onemogočile sovražnim četam umik v smeri Asama in zasedle vse najvažnejše točke ob indijsko-birmanski meji. Obenem japonski oddelki, ki operirajo v južnem delu Birme, nadzorujejo južno cesto, ki vodi iz Akijaba v Indijo. Zaradi naglega prodiranja Japoncev se zdi, da sovražni državljani niso utegnili zapustiti Birme in so bili internirani v Mingijanu. Mnogo zasebnih avtomobilov je bilo ustitavljenih na cesti med Mingijanom in Bhamo.

Nadaljnji umik angleških in kitajskih čet

Bangkok, 11. maja. s. Po zasedbi Mitkijina so se angleške in kitajske sile umaknile proti birmanski meji. Na področju Moniva so japonske sile, ki napredujejo tudi z obsežni umanevrom, zaprele sleherno pot za umik preostalih sovražnim oddelkom.

Japonci v Kinu

Tokio, 11. maja. s. Z birmanske fronte poročajo, da so japonske prednje straže

7. t. m. vkorakale v Kinu, 60 km severno od birmanske fronte. Naglo umikajoče se sovražne čete so pustile na terenu 40 tovrnih avtomobilov z vojnimi potrebščinami, 73 vagonov, 23 avtomobilov, 6 gorskih topov, 83 zabojev streliva za gorsko topništvo in drugo strelivo za lažje orožje.

Bombe na Kuming

Kanton, 11. maja. s. Iz pokrajine Kiangsi poročajo, da so skupine japonskega letalstva bombardirale Kuming, glavno mesto pokrajine Junan.

Birmanska vlada odhaja v Indijo

Bangkok, 11. maja. s. Po uradnih vesteh iz New Delhija se bo birmanska vlada preselila v Indijo. Ukrep je bil sprejet zaradi tega, ker preostaja Birmi izven vojnega področja samo zelo omejeno ozemlje.

Gandhi v Bombayu

Bangkok, 11. maja. s. Kakor se je izvedelo iz Bombaya, je tjakaj dospel Mahatma Gandhi. V neki reviji je objavil članek, v katerem ponovno zahteva umik Angležev iz Indije.

Fantastične vesti iz Anglije

Tokio, 11. maja. s. Glede na angloameriške trditve o bitki v Koralskem morju, izjavljajo v pristojnih japonskih krogih: Japonske oblasti ugotavljajo predvsem, kako smešne so fantastične informacije angleške admiralitete. Ni prav nobenega dvoma o pravilnosti uradnega japonskega poročila z dne 8. maja. Svet se ne bo dal varati z lažnimi vestmi angleške admiralitete in tudi japonske oblasti jih morajo pač dopuščati. Dejansko le znova potrjujejo resničnost reka, da izgubi pamet kdor izgubi čast.
 Rim, 11. maja. s. O bitki na Koralskem morju pravi vojaški kritik lista »New York

Post« Kletcher: Splošne okoliščine bitke na Koralskem morju, kakor jih je očrtal avstralski ministrski predsednik Curtin v parlamentu, se ne zde preveč razveseljivo in lahko se reče, da pomenijo poraz. Bitka se je razvila prav tam, kjer bi bile naše ladje, če bi bile porazene in bi morale poskusiti prodor skozi mrežo, ki jo je nastavljal znatno močnejši sovražnik. Po našem mnenju vsebuje Curtinov govor izraze cloveka, ki je dobil hud in strašen udarec.

Še dve sovražni ladji potopljeni na Koralskem morju

Tokio, 11. maja. s. Japonski glavni stan poroča, da je bila v nadaljnjem poteku pomorske bitke v Koralskem morju z letalskimi torpedi potopljena še ena sovražna križarka. Potopljen je bil tudi sovražni rušilec. Od 7. maja dalje je bilo sestreljenih 89 sovražnih letal. Japonska mornarica je izgubila manjšo pomožno nosilko letal, ki je bila prvotno petrolejska ladja in 31 letal.

Molk ameriške admiralitete

Rim, 11. maja. s. Po poročilu ameriškega mornariškega ministrstva iz Washingtona se niso na razpolago popolni podatki o izgubah zaveznikov v pomorski bitki na Koralskem morju. Te izgube bodo objavljene šele tedaj, ko objava ne bo mogla več koristiti sovražniku.

Na Admiralskih otokih

Tokio, 11. maja. s. Uradno objavljajo, da so se oddelki japonske vojne mornarice ob zori 8. aprila izkrcali v Lorunganu, mestu na otoku Manus, ki spada med Admiralske otoke in je oddaljen 350 morskih milj od severovzhodnega konca otoka Nove Britanije. Iz vojnih poročil je bila ta vest objavljena šele zdaj. Sovražne čete so se umaknile v džunglo, potem ko so uničile radijsko postajo, municionsko skladišča, letališče in druge vojaške objekte, kakor tudi bolnišnico.

dvojboja z izrazito premočjo na finski strani. Okrog Louhija se boljševiski obupni poskusi za osvoboditev skrajnega roba zapadne obale Belega morja nadaljujejo, a brez uspeha. To področje je bilo neprestano pod ognjem finskega topništva, ki je uničilo taborišča in v prve črte prihajajoče sovjetske kolone. Močna nemška patrulja, ki je prodira globoko v sovražne vrste na izredno občutljivem kraju sovjetske obrambe, je uničila več utrdb ter se vrnila z neznatnimi izgubami in velikim plenom.
 Finska letala so učinkovito napadla dve pristanišči ob vzhodnem obrežju Onegskega jezera in poškodovale dve ruski bojni ladji ter uničila veliko žago.

Odhod novih madžarskih čet na fronto

Budimpešta, 11. maja. s. Včeraj je odpotoval na fronto oddelek madžarskih čet. Pred odhodom ga je pregledal min. predsednik dr. Kallay v spremstvu načelnika glavnega štaba generala Szombathelyja. Oba sta naslovila na čete navdušujoče besede.

Podvig bombnikov in lovcov nad Ca' Venezio

Z operacijskega področja, 11. maja. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani). Letalsko obleganje Malte se nadaljuje. Vsi sovražni poskusi, da bi se otok založil z novimi potrebščinami s pomočjo letal, se onemogočajo z naglimi uničevalnimi akcijami s kopnega in iz zraka, pri čemer nastopajo italijanske in nemške letalske sile v popolnem sodelovanju.
 Predvčeršnjim so italijanska in nemška letala dosegla izreden uspeh. Skupno je bilo sestreljenih 14 sovražnih lovcov tipov »Spitfire« in »Curtis 40«. Druga letala so bila v letalskih spopadih učinkovito zadeta in poškodovana. Precej nadaljnjih letal pa je bilo poškodovanih o priliki letalskih napadov na letališča, ki so se nadaljevali brez odmora.

Najvažnejši dogodek tega dneva je bilo bombardiranje letališča Ca' Venezia. Italijanske bombnike so spremljale skupine

lovcov »Macchi 202«. Ko so bombniki odmetavali bombe, so jih sovražna letala skušala napasti, toda lovci so bliskovito posegali vmes. Sovražnih letal je bilo več, vendar so se italijanskim lovcem izmaknala. Z intervencijo lovcov je bilo našim bombnikom omogočeno, da so odlično izpolnili svojo nalogo.

V letalskih spopadih so lovci v nekaj minutah sestrelili tri letala tipa Spitfire, dočim je neki bombnik sestrelil nadaljnje letalo, ki se mu je precej približalo. En naš bombnik je bil zader in vsi člani njegove posadke, so bili hujše ali lažje ranjeni. Fotograf je bil smrtno zadet in je izdihnil s strojnico v roki. Vsi objekti so bili zadeti in nekatere pristanišče in letalske naprave so bile razdejane in uničene. Vsa italijanska letala, tudi tista, ki so jih zadeli drobci protiletalskih granat, so se vrnila na oporišča, čeprav so jih sovražni lovci neprestano napadali.

Minister za devize in valute v Sofiji

Rim, 11. maja. s. Minister za devize in valute je odpotoval v Sofijo, kjer bo nekaj dni gost bolgarske vlade. Po kratkem odmoru v Tirani je minister, ki ga spremljajo visoki funkcionarji ministrstva, nadaljeval pot v bolgarsko prestolnico. Na letališču Littoria so ga pozdravili bolgarski veleposlanik in uradništvo bolgarskega poslanstva v Rimu ter drugi odličniki.

Italijansko-bolgarski zavod za melioracije

Sofija, 11. maja. s. Kmetijski minister Petrov je odobril načrt za ustanovitev italijansko-bolgarskega melioracijskega zavoda. Vsi sofijski listi komentirajo to vest in poudarjajo, da bo nova ustanova utrdila odnose med obema državama tudi na

Venezuelski mornarji nočejo na morje

Buenos Aires, 11. maja. s. Pojav ameriških ekspedicijskih čet v Venezueli je pripisal zelo realnim razlogom. Ameriški vojniki so prišli v trenutku, ko postaja notranji položaj te države zaradi panameriške politike kritičen in kaže odkrit odpor venezuelske trgovske mornarice proti Ameriki. Glasilo kubanske mornarice poroča, da je v pristaniščih Venezuele zasidranih zdaj okrog 160 srednjih in manjših petrolejskih ladij, katerih posadke so zaradi nevarnosti, nastale zaradi operacij nemških podmornic, upirajo, da bi odplule na morje.

Ali znate varčevati?

Nekaj migljajev gospodinjam za varčevanje z moko pri peki kruha

Ljubljana, 11. maja. Da je tudi varčevanje dar, ki ni dan marsikomu, se lahko dandanes prepriča sleherni mož vsak dan sproti »v delavnici« svoje žene — v kuhinji. Nekaterim gospodinjam je prirojeno, da varčujejo — vedno in ne le v stiski. Mnoge gospodinjje pa tudi ne znajo varčevati, čeprav je shramba založena z živežem še tako skromno, kakor da se računajo po reku: Kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri! In v resnici ne odlašajo; ne štejejo žlic moke, globoko zajemajo v lonec masti, brez pomisleka nagnejo steklenico olja. Na jutri pomislijo šele, ko je že vse prazno. Tada se seveda prisiljene »varčevati«, toda varčujejo le lahko, dokler se imaš kaj in ne šele potem, ko ne moreš več odtehtavati in odmerjati. Varčna gospodinja dela prave čudeže. Ima šest čut, ki ji pove, koliko sme porabiti danes, da bo ostalo dovolj še za jutri. Zna pa tudi vedno najti izhod iz največjih zadreg. Kakor da zna delati čudeže — pomnožiti tri hlebce v 3000.

Posamezne gospodinjje skrivajo svoje iznajdbe, kakor da si jih nameravajo patentirati. Človek bi pričakoval zlasti dandanes mnogo gospodinskih receptov v listih, a jih je sorazmerno malo. Pozdravili bi, če bi gospodinjje objavljale svoje recepte. S tem bi tudi pomagale druga drugi. Celo najbolj izkušena gospodinja se mora učiti vse življenje, zato bi tudi sama z zanimanjem čitala gospodinska navodila. Najbolj potrebna bi bila navodila o varčevanju z živilo, odnosno o čim bolj smotrni porabi. Ali ste že kje čitali navodilo o odmerjanju živil za posamezne jedi na dan, n. pr. koliko moke, masti itd. sme gospodinja porabiti na dan, s čim in kako najbolj nadomesti racionirana živila, katere vrste sočivja in drugega živeža vsebujejo več maščob in beljakovin ter v kakšnem razmerju jih naj uporabljamo za delno nadomestilo mesa in maščob? Koliko podobnih vprašanj se vsiljuje dan za dnem gospodinjam, a navadno je prepuščena sama sebi!

Gospodinjje so v teh časih marsikaj iznašale ali so se spomnile starih dobro preizkušenih receptov. Marsikatera gospodinja zdaj zna posebna navodila o peki kruha. Prav je, da bi se s tem recepti seznanile vse gospodinjje. Dva recepta ob-

javi zdaj »Mali gospodar«. Nedvomno vas bosta zanimala. Sicer ne gre za kaj posebnega novega. Več gospodinj je prišlo na isto zamisel hkrati. Skoraj vse gospodinjje menda zdaj že vedo, da h krušni moki lahko primešajo za krušno testo krompir. Novost bo pa za nekatere mešanje testenin z moko. V posameznih družinah jim včasih ostane nekaj testenin, med tem ko jim krušna moka poide. Če bi hoteli speči kruh iz same moke, bi ga bilo mnogo premalo. Ali bi ne bilo imenitno, če bi lahko testenine spremenili v kruh? Tudi to že znajo delati nekatere naše gospodinjje. Testenine skuhamo, pretlačijo in zamesijo med krušno moko. Če imajo vsaj nekoliko izkušenj s peko kruha, bodo že znale presoditi, kakšno naj bo razmerje med moko in testeninami.

Zadnje čase pa nekatere gospodinjje mešajo med krušno moko za kruh tudi riž. Pravijo, da je kruh iz zmesi krušne moke in riža zelo okusen. Po nekem receptu lahko spečemo zelo dober kruh iz mešanice v razmerju: na tri kg krušne moke po pol kg krompirja in riža. Kakor krompir, mora biti tudi riž dobro skuhan, to se pravi razkuhan in pretlačen. Kruh iz te zmesi ni le okusen, temveč tudi rahel. Prihranek na moki je pa najvažnejši.

Nekatere gospodinjje še vedno ne znajo peči kruha iz koruzne moke, ker ne ravna po pravilno s testom. Tožijo, da se jim testo razleže in da je kruh nizek, pa tudi drobi se zelo in ne ždi se jim dober. Najbrž jih bo zanimalo navodilo o peki neke vrste koruzne pogache. To je napol pogacha (potica) in napol kruh. Moko je treba popariti. Kilogram koruzne moke popariš s krompir, a nikakor seveda ne škoduje, če lahko namestu kropa uporabljaš mleko. Kakor navadno za kruh je treba dodati soli in kvasa. Na kg moke lahko primešaš tudi do štiri krompirje. Posebej je treba zamesiti še pol kg enotne moke prav tako z dodatkom soli in kvasa. To testo razvaljaš kot potico in ga namažeš s koruznim testom. Namaženo testo zviješ kakor potico v pekačo. Preden ga denes v pečico, naj vzhaja na tistem prostoru. Ta kruh je zelo dober in pravi nadomestek potice hkrati. Važno je zlasti, da prihranimo tudi pri tej peki precej enotne moke.

Najlepša majniška nedelja

Zadnje dni je sonce delalo prave čudeže — Ljubljana v majniškem razpoloženju

Ljubljana, 11. maja. Florijanova nedelja je pri nas pogosto deževna. V Ljubljani nam je maja naklonjenih le zelo redko po vrsti več solčnih dni, kakršne smo uživali pretekli teden. Drevje je bilo dolgo golo, kakor da letos sploh ne bo ozelenelo. Celo divji kostanj, ki začne tudi pri nas zeleneti precej zgodaj, doslej še ni zacvetel. A včeraj je bila v pravem pomenu besede majniška nedelja. Najbrž je bila najlepša letošnja nedelja in ne le najlepša v tem mesecu. Prihodnjo nedeljo sadno drevje ne bo več tako lepo razcveteno kakor je zdaj in ne vemo, če bo vreme tako solčno.

Maja vselej sklencejo prijateljstvo z naravo tudi najbolj čemerni meščani, ki sicer žde med mračnim mestnim zidovjem. Maj je mesec izletov. Če meščani ne zvedo prej, pa opazijo vsaj maja, da je konec zime in da drevje zeleni. Kakor da so spregledali šele zdaj, se čudijo zelenemu drevju in da sadno drevje tako lepo cvete. Spoznajo, da so njihovi »okrasni« vrtovi, kjer se šopiri razno eksotično drevje in menda vse drugo razen sadnega drevja, prej žalostni kakor lepi v primeri s sadovnjaki, ki so zdaj v cvetu. Vendar pa ima zdaj mesto samo še skoraj več sadovnjakov kakor »okrasnih« vrtovi. Prejšnje čase si meščani ni mogli misliti vrta brez španskega bezga, nakupljenih skal, magnolije, cipres, živih meji, pritlikavih smrek in podobne šare, zdaj pa nas razveseljujejo skoraj povsod, zlasti v novejših mestnih okrajih, na vrtovih snežno belo cvetoče hruške. »Pravi« meščani iz središča zdaj hodijo na sprehodu v Rožno dolino, za Bežigrad in v Trnovo, kjer šele dobe pravi vtis o majniških lepotah. Sadno drevje skoraj vseh vrst letos cvete hkrati — rane in pozne hruške, zgodnje jablane, pa tudi pozne; povsod se je začelo odpirati cvetje te dni ob božanju solca in toplem vetru.

V tem mesecu so Ljubljancem vselej najraje romali na Rožnik. Zdelo se jim

je, da že samo ime Rožnika spominja na cvetje. Na Rožniku so se Ljubljancem počutili vselej kakor na deželi, sredi kmetije. Vrh Rožnika ob gostilni je obdan s cvetočimi sadnimi drevjem. Tu je še vse naravno, neizumetničeno. Že sam pristop na Rožnik je mnogo vabljivejši kakor n. pr. na Grad ali Golovec. Ob vzhodu Rožnika že odseva meščan s sebo meščanski prah ob pogledu na pisano pobočje, sadovnjake, ki zdaj po svoji lepoti prekašajo najlepši mestni park.

Včeraj so meščani romali proti Rožniku v pravih trumah kakor na žeganje. Čeprav je bilo izredno živahno tudi v Tivoliju in vseh drugih mestnih sprehajališčih — tudi na Gradu je bilo mnogo ljudi — vendar je bilo najživahnejše na poteh, ki drže proti Čadu, Rožniku in Rožni dolini. Na žeganje smo se spomnili tudi, ko smo opazili ob potu proti Čadu prodajalke »odpuškov«. Navadno so imele prodajalke svoje stojnice, zložene s slaščicami in kramarskim blagom, ob cerkvi, zdaj se pa lahko meščani založe s »spominki« ali »odpuški« že med potjo. Te stojnice pa seveda včeraj niso bile edine in ne glavne postaje. Postaj je bilo mnogo, a zdelo se je, da jih je še premalo. Mnogi so zaman iskali prostora pri Čadu, »Pri Katrici« in na Rožniku. Menda je najmanj polovica Ljubljancem včeraj romala proti Rožniku in Rožni dolini.

Meščani so končno odložili zimske oblike in šele včeraj je bila glavna in prva modna revija na promenadi in sprehajališčih. Na to je treba posebej opozoriti, če niste opazili sami, kar so želele predvsem naše dame. Pomladna moda se doslej ni mogla uveljaviti, ker nas je pred dobrim tednom še zeblo. Če pa govorimo o modi, seveda mislimo le na žensko modo. Kar se tiče moških modnih novosti, pa naj povemo le, da smo bili veseli včerajšnjega vetra, ki je pregnal dišave po bencinu in naftalinu.

NEDELJSKI SPORT:

Roma si je priborila v Torinu važno točko

Remis med Torinom in Romo pa še ni prinesel končnega razčiščenja v vprašanju prvaka: največ izgledov ima Roma — Tudi možnosti za Venezio so se izboljšale

Ljubljana, 11. maja. Kakor rdeč madaž na svem polju je opozarjala nase v včerajšnjem K. povratnem kolu italijanske nogometne divize A tekma med najresnejšima kandidatom za prvo mesto. Med tem ko so bile vse ostale tekme skoro brezbarvne, nepomembne za odločitev na vrhu in na dnu tabele je tekma med Torinom in Romo imela prinesiti dokončni odgovor v najvažnejšem vprašanju, kdo bo letošnji prvak. Toda, kakor se v takih primerih tako rado zgodi, se je zgodilo tudi včeraj. Romi je sicer uspelo odčepniti Torinu dragoceno točko in si glede na tekme, ki jo še čakajo do konca, zagotoviti ugodnejši položaj, toda vprašanje odlične prednosti je ostalo odprto in mogoče je, da bo tako ostalo do konca.

Tekma v Torinu je bila zelo razgibana. Rezultat je otvoril kmalu po začetku Romi arealni napadalec Amadei. Za Torino je potem v 14. minuti izenačil krilec Baldi. V vodstvo je prišla Roma zopet v 24. minuti, ko je Amadei streljal prosti strel s točke blizu šestnajstmetrske črte in poslal v mrežo. V drugem polčasu so bili

Romi že močno utrujeni in glavno besedo je imela njihova ožja obramba. Opravila je delo dokaj dobro, spodletelo ji je pa v 30. minuti, ko je podlegla in je Torino izenačil, pri čemer je potem ostalo do konca.

Tega izida sta menda najbolj veselili Venezia in Genova. Obe sta včeraj popravili — in to ne povsem gladko — ves izkupiček ter se tako zopet približali na dve oziroma tri točke vodstvu moštva. Venezia je včeraj igrala doma z Atalanto, torej klubom spodnje polovice. Imela je z njim precej težav izvirajočih iz znane slabosti pomanjkanja strelcev. Tako Loich kakor Mazzola sta sicer večkrat streljala na vrata Atalante, toda v vsem se je edino slednjemu enkrat posrečilo premagati nasprotnikovega vratarja. Bilo je to v 10. minuti drugega polčasa. Kotov je bilo 10:7 za Venezio in 3 za Modeno.

V Genovi je bil na sporedu krajevni »derby«. Liguria se je Genovi krepko uprla in prišla v prvem polčasu celo v znatno prednost, tako da je Genovi že trda predla. Opomogla si je potem v drugem polčasu, ko je najprej v 10. minuti znižala rezultat,

v 28. minuti izenačila, minuto kasneje pa je celo njen napadalec Conti na predložek aglinega Ispira zabil zmagovalni gol. Razmerje kotov 7:3 za Ligurio.

Zanimivi sta bili tekmi v Triestu in Rimu. Triestina je sprejela v goste Milano. Borba med obema je bila včeraj zelo živahna. V vodstvo so prišli v prvem polčasu Milančani; v 43. minuti je bil uspešen Cappello. Takoj po odmoru je izenačil Grezar in je potem v 10. minuti prišla Triestina v vodstvo po De Filipisu. Izenačil in postavil rezultat je v 33. minuti zopet Cappello od Milana. Razmerje kotov 5:2 za Triestino. V Rimu je prišel Juventus ob zaslužen točko bolj po smoli kakor po zasluženju. V 44. minuti drugega polčasa si je Lazio po stanju 1:1 priboril kot, ki ga je v lepi parabolli streljal Baldo. Zoglo je z lahkim okretom glave podaljšal v mrežo Romagnoli in Juventus je bil porazen.

V Milanu je proti Ambrosiani nastopila Bologna. Čeprav so domačini več napadali kakor gostje, so tekmo s tesnim rezultatom izgubili, ker niso imeli v svojem napadu moči, ki bi bil znal izkoristiti številne priliko. Bologni je prinesel obe točki Nardi, ki je v 10. minuti prvega polčasa lep predložek Biavatija poslal neubranljivo v mrežo. Občuten poraz, rekorder v vsem letošnjem prvenstvu, je spravila Modena v Firenzi. Poročilo pravi, da ni moštvo pokazalo nič več kakor le dobro voljo, ki pa je bila za Fiorentino le slaba ovira.

V Livornu je Livorno imel v gosteh Napoli. Domačini so prevladovali v drugem polčasu in so to premož izkoristili za dva zgoditka, ki sta padla v razmaku dveh minut.

Podrobni rezultati v številkah so bili v diviziji A včeraj naslednji:
Firenze: Fiorentina-Modena 8:0 (3:0),
Livorno: Livorno-Napoli 2:0 (0:0),
Milano: Bologna-Ambrosiana 1:0 (1:0),
Rim: Lazio-Juventus 2:1 (1:1),
Genova: Genova-Liguria 4:3 (1:3),
Torino: Torino-Roma 2:2 (1:2),
Trieste: Triestina-Milano 2:2 (0:1),
Venezia: Venezia-Atalanta 1:0 (0:0).
Stanje v tabeli: Roma (37:20) in Torino (42:31) 33 točk, Venezia (31:19) 31, Genova (42:29) 30, Lazio (43:32) 28, Bologna (39:29), Milano (47:39) in Juventus (38:34) 26, Triestina (24:26) 25, Fiorentina (45:42) in Ambrosiana (27:33) 23, Liguria (36:46) in Livorno (30:43) 22, Modena (18:51) 16 in Napoli (23:45) 15 točk.

Vodilni položaj Barija je zopet trden

V diviziji B je srečanje med najboljšima moštvoma po tabeli prineslo odločitev v korist Barija, ki si je s tem toliko izboljšal položaj, da ga ne bo mogel nihče dohiteti niti tisto nedeljo, ko bo počival. Na drugem mestu je Vicenza, ki je zaradi poraza padla na četrto mesto, zamenjala Padova z zmago nad Sieno, na tretje pa je prišla doslej zadnja v vodilni šestorici Pescara s pomembno zmago nad Novaro. Občuten je tudi poraz Brescie v Reggii Emilii, ostale tekme pa so se končale po pričakovanju.

Rezultati so naslednji:
V Speciji: Spezia-Prato 7:1, v Bariju: Bari-Vicenza 2:1, v Savoni: Savona-Udinese 1:0, v Alessandrii: Alessandria-Fiulanova 2:0, v Bastu Ars.: Pro Patria-Lucchese 2:0, v Pescari: Pescara-Novara 2:2, v Padovi: Padova-Siena 2:0, v Reggii Emilii: Reggiana-Brescia 1:0 in v Pisi: Pisa-Fanfulla 2:1.
Stanje v tabeli: Bari (35:21) 37 točk, Padova (40:16) in Pescara (38:19) 34, Vicenza (38:12) 33, Novara (36:18) 32, Brescia (40:24) 31, Spezia (37:26) in Alessandria (29:31) 27, Pisa (34:42) 26, Fanfulla (34:33) in Udinese (23:32) 24, Pro Patria (29:29) 23, Savona (31:33) 22, Siena (29:33) 20, Fiumana (36:41), Reggiana (15:32) in Prato (20:45) 17, Lucchese (14:7) 7 točk.

Bari in Udinese sta odigrala eno tekmo več. Preteklo nedeljo prekinjeno tekmo med Lucchesejem in Pescara (3:4) je zveza verificirala z rezultatom 3:0 za Pescara in je tako popravljena tudi tabela.

Začetek moštvenega lahkootletskega prvenstva

Včeraj so v Italiji začeli s tekmovanjem za moštveno lahkootletsko prvenstvo, ki bo trajalo do 6. septembra. Tekmovanje je razdeljeno na dve moški in eno žensko skupino.

Prva prireditev je bila včeraj v Modeni. Na sporedu sta bili štafetni disciplini 4x100 m in 4x400 m in sodelovali tekmovalci iz obeh moških skupin. Razen prvenstvenega sporeda je prireditev obsegala tudi nekaj prijateljskih tekmovalnih točk. V obeh prvenstvenih disciplinah je zmagovalo društvo Oberdan-Pro Patria iz Milana. V štafeti 4x100 so nastopili Caldani, Monti, Daelli in Perucconi in dosegli izvrsten čas 42.8. Drugi je bil Guf Torino s časom 44.2. V štafeti 4x400 so zmagovalci stafteto sestavljali Paterlini, Fantone, Fumagalli in Mainardi. Zmagali so s časom 3:25.4.

V drugih disciplinah so bili zmagovalci Beviacqua v teku na 3000 m, s časom 8:43.5, Consolini v metu diska (47.2 m) in v skoku v višino Campagner (1.85).

V cestnem teku na 10 km, ki je bil včeraj v Rimu za pokal Duilia Guardabassija v organizaciji A. S. Trastevere, je zmagal Osvaldo Marconi v času 39:40.

Tenis: Italija—Madžarska 3:3

Ob živem zanimanju budimpeštanskih ljubiteljev tenisa se je včeraj zaključil v Budimpešti mednarodni teniški dvoboje med Italijo in Madžarsko. Na častni turnir so včeraj spremljali borbe med drugimi tudi regent Horthy in italijanski poslanik v Budimpešti Anfuso.

S tem dvobojem je bilo otvoreno letošnje teniško tekmovanje za »Rimski pokal«, ki se ga kakor znano udeležujejo Nemci, Italijani, Madžari in Hrvati. Italijani so prvi dan z zmaga Romanonija in Del Bella nad Szigetjem in Sartoryjem prišli v vodstvo 2:0, med tem ko je tekmovanje v soboto med dvojicami ostalo neodločeno 1:1. Včeraj so pa v obeh singlih zmagali Madžari, in sicer Catona nad Boaijem in Asboth nad Cucellijem tako da je končni rezultat 3:3.

Obnovite naročnino!

Rok za oddajo radijskih aparatov podaljšan

Ljubljana, 11. maja. Z odredbo, ki bo objavljena, določa Visoki Komisariat, da morejo lastniki radijskih aparatov, ki so vložili prošnjo za oprostitve za od obveznosti oddaje aparatov, v pričakovanju rešitve prošnje, odložiti izročitev do 20. maja 1942-XX.

Opozorilo nemškim izselnikom

Visoki komisariat poziva vse one, ki se morajo na podlagi veljavnega italijansko-nemškega sporazuma izseliti v Nemčijo, in one, ki nimajo pravihga podaljšanja bivanja in še niso odpotovali, da se izselijo v Nemčijo takoj, najkasneje pa do 20. maja.

Glede na možno policijsko intervencijo proti neposlušnim in na možne postopke nemških oblasti se opozarja nadalje, da se bo po zgoraj navedenem roku imetje izselencev, ki so ga posestvovali, odvzelo in izročilo družbi »Emona« in da se v sporazumu z nemškimi pooblaščenecem za izseljevanje v bodoče istim neposlušnim ne bo dovolilo niti italijansko niti nemško državljanstvo.

Telesno vzgojna tekmovanja

Ponedeljek, 11. maja. V četrtek se je Zvezni podpoveljnik v prostorih GILL sestel z mestnimi telovadniki in drugimi učitelji ter jim dal navodila za telesno vzgojna tekmovanja, ki bodo v Ljubljani v prvih 10 dneh meseca. Tekmovanja se bo udeležilo okrog 80 skupin z vseh ljudskih in srednjih šol v mestu.

Priprave za počitniške kolonije

Ponedeljek, 11. maja. Zvezni podpoveljnik GILL je v spremstvu okrožnega inšpektorja in načelnika podpoveljnega in zdravstvenega urada GILLA pregledal delovanje organizacije v črnomljskem okraju in še posebej v Metliki, Gradcu, Vinici in Črnomlju. Pri tem je hotel kontrolirati poslovanje šolskih kuhinj ter še posebej določiti kraje in pogoje, v katerih bo nameščena deca, ki bo sprejeta v počitniške kolonije.

Iz Spodnje Štajerske

— Minister Rust v Mariboru. V petek dopoldne je prišel iz Graza v Maribor nemški prosvetni minister Rust v spremstvu šefa civilne uprave dr. Ueberreiterja. Ogledal si je znamenitosti mesta zlasti pa učiteljske, kjer je prisostvoval telovadnici in pevski uri. Popoldne se je odpeljal v druge kraje Spodnje Štajerske.

— Novi grobovi. V Mariboru sta umrla kovačev sinček Ferdinand Schütz in posestnikova hčerka Matilda Paurč, ki na Blokah je umrla dr. Karel Zakrajšek, ki je bil več let zdravnik v Mariboru. V mariborski bolnici je pa umrla kuharica Alojzija Rech, stara 52 let.

— Težka nesreča kolesarja. 22 letni posestnikov s/n Alojz Polič iz St. Lenarta je padel na križišču ceste proti St. Lenartu in Sv. Petru tako nesrečno s kolesa, da je zadobil težke poškodbe. Nezvestnega so prepeljali v bolnico, kjer se zdravnik boje za njegovo življenje, ker ima tudi težke notranje poškodbe.

— Tečaj za pekoveške mojstre. Pekovski mojster Hermann Rausch iz Graza je priredil 3. in 4. t. m. v Brežicah tečaj za pekoveške mojstre. Prvi dan je bil posvečen teoretičnemu, drugi dan pa praktičnemu pouku. Ob zaključku je vodja tečaja naglašal važne naloge, ki pripadajo med vojno pekovskemu stanu.

Iz pokrajine Trieste

— Dan vojske je Trieste svečano praznoval. Federale dr. Piva je s poročil vojaškemu poveljniku pozdravil črnih srca. V Politeama Rosetti je priredil Dopolavoro predstavo za vojske. Zvečer je bila posebnost proslava v veliki avli Dantejevega liceja. Vojski so bili obdarovani in so imeli več zabav.

— Nezgode. 34letni mizar Eliseo Maletti z ulice Ivo Balbo 29, si je pri delu poškodoval levo: slična usoda je doletela med igro 12letnega učenca Lovrenca Madriza. Sedemletno Amelijo Pavani iz Chiadino in Monte 107 je obgrizel pes na desnici. Vsi trije se zdravijo v bolnici kraljice Helene.

— Na oklicih so v Triestu: uradnik Rinaldo Scaramuzza in uradnica Edi Faraguna; železničar Josip Saro in gospodinja Ivana Malovec; uradnik Alojzij Petroni in namestnica Licia Alligeri; zasebnik Ivan Stare in zasebnica Karla Stare; mehanik Bruno Markusa in gospodinja Liana Zaccaria; natakalar Alojzij Bensi in gospodinja Alojzija Gombac; delavec Peter Odoni in gospodinja Ana Rojec.

Z Gorenškega

— Prva zbirka za nemški Rdeči križ. Na Koroškem in Gorenškem so včeraj teden prvič nabirali prostovoljne prispevke za Rdeči križ. V radovljskem okrožju so nabrali 12.000, v kamniškem 12.000, in v kranjskem 14.000 mark.

— Nesreča. 20letni Janez Kafol od Sv. Andreja je popravljal škarko ob Savi, kjer je s tovariši prevažal kamenje. V čoln so pa naložili preveč kamenja in sredi reke se je potopil. Nekaj delavcev se je rešilo. Kafol in dva njegova tovariša so pa utonili.

— Dr. Conti na Gorenškem. V soboto je prišel šef nemškega zdravstva dr. Conti s svojim spremstvom na Gornik. Tam ga je pozdravil šef zdravstvenega okrožja vodja dr. Samonigg in mu razkazal moderno opremljeno bolnico, ki je bila iz prvotnega sanatorija razširjena v splošno bolnico. Dr. Conti se je posebno zanimal za infektološki oddelek. Z Gornika se je odpeljal v Kranj, kjer si je ogledal stavbišče bolnice, ter prostore, določene za zdravstveni urad kranjskega okrožja. V moderno opremljeni stanici za prvo pomoč nemškega Rdečega križa je vzbudila njegovo pozornost zlasti prevozna zaslina

izolirana bolnica. Dr. Conti si je ogledal tudi jeseniško bolnico.

— Otok utonil v Savi. Delavčeva žena Franciška Naglič je šla danes teden s svojima otrokoma Amalijo in Katarino iz Brega v Tupalice. Na poti domov sta se otroka pridružila drugim otrokom, ki so se igrali pri nasipu ob Kokri. Tri in polletna Amalija je padla v Kokro in utonila. Mrtvega otročka je nesrečna mati našla dobrih 100 korakov od kraja nesreče.

— Nov most. Čez Kokro so zgradili nov most, ki je bil nedavno izročen svojemu namenu. Novi most bo služil potrebam občine Senčur, pa tudi Predosljam in Cerkljam.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 11. maja: Mamert
DANASJE PRIREDITVE
Kino Matica: Navarska kraljica
Kino Sloga: Prava ljubezen
Kino Union: Maska Cezarja Borgia
Kino Moste: Brodwayska parada in As z raka

I. javna produkcija gojencev šole Glasbene Matice ob 17.30 v mali Filharmonični dvorani

Cvetko Golarjev večer ob 18. v frančiškanski dvorani

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Iz pokrajine Gorizia

— Smrt vlega moža. Pri Ustiah je umrl ugleden posestnik Ivan Bačar, ki je doživel častljivo starost 92 let. Bil je daleč po dolini Vipacca znan kot izvrsten gospodar, preudaren posestnik. Iz svojih bogatih gospolarskih izkušenj je dal tudi drugim, ki so se zatekli k njemu po nasvet in dobro očetovsko besedo. Vrlji pokojnik je bil oče pokojnega dr. Justa Bačarja, svojčasnega zdravnika v St. Ilju v Slov. goricah in delavnega zdravstvenega pisatelja. Ivan Bačar je užival vsepovsod ugled ter spoštovanje. Slava in čast njegovemu delu ter imenu. Zaljubljenim svojim naše globoko sožalje!

— Štorklja v rešilnem avtu. 21letno Gabrijelo Stokolič iz Collia so prijeli porodni krči. Z rešilnim avtom gorizanskega »Zelenega križa« so jo peljali proti Gorizi. Še pred Pumo pa se je oglasila v rešilnem avtu štorklja, mlada mati je rodila zdravo hčerko. Obe sta sedaj v porodnišnici.

Naše gledališče

DRAMA

Torek, 12. maja, ob 17.30: Šola za žene. Premiera. Red Premierski
Sreda, 13. maja, ob 17.30: Zaljubljena žena. Red B.

Giovannini Cenzato: »Zaljubljena žena«. Sodobna komedija italijanskega dramatika, ki obravnava v zelo umerjenem komedijskem slogu zgodbo modernega zakonskega trikotnika. Dejanje se godi v bolj-ših meščanskih krogih in pokaže, kako si pridobi mlada, čustvena zakonska žena, zaljubljena v svojega moža, zopet njegovo izgubljeno ljubezen.

OPERA

Torek, 12. maja: zaprto.
Sreda, 13. maja: ob 16.30: Evgenij Onjegin. Red Sreda.

P. I. Čajkovskij: »Evgenij Onjegin«. Peli bodo: Larino — Poličeva, Tatjana — Heybaldova, Olga — Španova, Onjegin — Primožič, Lenskaja — Sladoljev, Gremina — Lupša, Filipjevno — B. Stritarjeva, Trigueta — B. Sancin, Zareckaja — Dolničar, Gilla — Mencin. Dirigent: A. Neffat, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: ing. P. Golovin.

Opera pripravila Suppevevo opereto »Boccaccio«. Premiera bo predvidoma prihodnjo soboto. Naslovno partijo bo pela Manja Mlejnikova, ki se je letos z velikim uspehom uveljavila kot Norina v operi »Don Pasquale«. Dirigent: R. Simoniti, režiser: C. Debevec.

Radio Ljubljana

PONEDELJEK, 11. MAJA 1942-XX

12.15: Koncert violinista Karla Sandina (pri klavirju L. M. Škerjanc). 12.40: Karakteristična skupina pod vodstvom dirigenta Prata. 13: Napoved časa — Poročila v italijanski. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Filmska glasba — Orkester vodi dirigent Angelini. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert sopranistke Nade Stritarjeve in basista Tomazeta Petrovičja (pri klavirju Marjan Lipovec). 19: »Govorimo italijansko« — prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pisana glasba. 20: Napoved časa — Poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Izbor napovedi iz operete »Scugnizza« — Orkester vodi dirigent Cesare Gallino. 21.30: Predavanje v slovenščini. 21.40: Cvet pesmi. 22.10: Koncert komornega kvarteta iz Rima. 22.15: Poročila v italijanski.

Težak položaj švicarskih hotelov

Gostinstvo v švici je utrpelo zaradi vojne občutno škodo

Menda ni nobene druge obiti, ki bi bila z vojno tako prizadeta, kakor so švicarski hoteli. Podatki o lanskem tujem prometu v Švici so to znova potrdili. Švica je krila v mirnem času velik del svoje pasivne trgovske bilance z dohodki od gostinstva. V letih 1937 in 1938 so znašali ti dohodki 300 milijonov švicarskih frankov ali približno 5% vseh narodnih dohodkov. In od tega je odpadla dobra polovica na inozemske letovisčarje. Tujski promet Švice je doživel težko krizo že pred dobrimi desetimi leti, ko je nastal polom starega svetovnega gospodarstva in ko so bile devalvirane mnoge tuje valute. Tedaj je postala Švica »otok cene«. Namestu da bi preživljali tujci v Švici počitnice, so kupovali švicarji poceni tuje valute in hodili v inozemstvo na počitnice. Ta dvojni učinek svetovne gospodarske krize je imel za posledico, da je morala švicarska vlada že takrat seči po izrednih ukrepih v zaščito hotelstva. Med drugim je prepovedala izdati nove hotele, gmotno slabo situiranim hotelirjem je pa prisločila na pomoč s podporami iz državne blagajne.

Po devalvaciji švicarskega franka v letih 1936 in 1937 je kazalo, da je hotelstvo prebrodilo najhujše čase, v kolikor ni slo za hotele, ki so bili prizadeti zaradi strukturnega razvoja tujeskega prometa nekako iz mode. Čim je pa izbruhnila vojna, so inozemski letovisčarji skoraj povsem izostali. Mobilizacija švicarske vojske in veliko število vpoklicanih obveznikov je tudi pripomoglo, da se je položaj hotelstva znatno poslabšal, ker so izostali še domači gostje. Zelo občutno nazadovanje švicarskega hotelstva nam pokaže najlepše naslednja tabela:

	Število gostov	domačini	inozemci
leta 1937	1.914.907	1.593.450	
leta 1938	2.059.066	1.426.326	
leta 1939	1.918.035	1.000.536	
leta 1940	1.935.771	1.303.379	
	Število nočnin	domačini	inozemci
leta 1937	7.932.840	7.946.100	
leta 1938	8.430.656	7.555.452	
leta 1939	7.767.381	5.826.982	
leta 1940	8.197.565	1.808.281	

Točni podatki o tujem prometu v lanskem letu še niso objavljeni, ker za december sploh še niso zbrani. Po doslej znanih podatkih se je pa povečalo število domačih gostov na 2.200.000 dočim je pri inozemskih zopet nekoliko nazadovanje in sicer na 126 tisoč. V notranjem letovisčarstvu promet tu se kaže torej v zadnjih 18 mesecih zboljšanje položaja in do konca decembra lanskega leta je bil že preokren v mirnem času doseženi nivo. Število inozemskih letovisčarjev je pa zdaj dvajsetkrat manjše kakor leta 1937. Tako velik izpadek ne more biti izravnani s številom domačih gostov, narašlajmo približno za 15%. Položaj glede nočnin je slej ko prej neugoden. Že leta 1939 je bilo oddanih samo okrog 27% postelj, leta 1940 pa 22%. Lani se je položaj v tem pogledu nekoliko zboljšal, toda v prvi vrsti zato, ker so bili mnogi luksuzni hoteli izročeni drugim namenom: nekateri

so bili preurejeni v stanovanjske hiše, drugi zopet v upravna poslopja.

Avtoturizem v zastoju

Gornji podatki nam pa še ne pokažejo prave slike težkega položaja švicarskega gostinstva. Tu namreč ne pride do pravega izraza vloge, ki jo igrajo v tujem prometu Švice inozemski letovisčarji. Nazadovanje števila inozemskih gostov je prizadelo tudi mnoge postranske panoge hotelstva. Ker je povsem zastal avtoturizem, je bilo treba zapreti mnoge garaže in bencinske črpalke. S tem so bili hudo prizadeti od železnice daleč ležeči kraji. Pred težkimi problemi stojijo zaradi izostanka inozemskih gostov tudi razne gorske železnice in vzpenjače, trgovine v letoviščih, športni učitelji, dobavitelji hotelom, fotografi, godbeniki itd.

Porast režijskih in življenjskih stroškov

Poleg tega so pa znatno narasli režijski indeksi življenjskih stroškov se je dvignil v Švici od začetka vojne za 35%. Iz strahu pred novim nazadovanjem tujeskega prometa pa ta razlika v stroških ni bila vedno prevladna na grsta. Povprečni dohodki od nočnin so po švicarskih hotelih močno nazadovali. Kriza se seveda ne čuti na vseh poljih v enaki meri. Posebno hudo so prizadeta tista letovišča, kamor so prihajali v mirnem času v pretežni večini Angleži, Nizozemci, Američani in Francozi, dočim položaj zdravilišč in letovišč, kjer so prevladovali Italijani, Nemci in Madžari, ni tako težak. Število letovisčarjev iz Italije, Nemčije, Madžarske in Španije je nazadovalo za 50%, iz Anglije, Holandske, Belgije in Danske pa za 77 do 86%.

Število nočnin je nazadovalo v odstotkih v Davosu od 58,6 na 50,6 ali v Leysinu od 58,3 na 55,9, kar je še znosno, dočim je nazadovanje v Interlakenu od 25,0 na 9,2, v Lauterbrunnu pa od 16,0 na 4,8. Relativno ugoden je še položaj v Wall'su in Tessinu, znatno težji pa v Engadinu, v srednji Švici in nekaterih zapadnih krajih, torej povsod tam, kjer so prevladovali v mirnem času med letovisčarji inozemci.

Celo mestni hoteli prizadeti

Bilo je vsekakor potrebno podaljšati za silne ukrepe v zaščito hotelstva preko vojne časa. Celo nekateri mestni hoteli sredi Züricha ali Basla, ki so mnogo manj izpostavljeni konjunkturalnemu valovanju, so se morali zateči k državi podpori. Cene v hotelih bodo v kratkem prilagojene manjši kupni moči domačega prebivalstva. Raznim zaslonim ukrepom so bile pa postavljene ozke meje. Švicarskemu hotelirju pa postaja poleg vseh težko vedno težje zadovoljiti goste. Švica ima namreč dva brezmesna dneva v tednu, kuriva dva primanjkljaja, jajca, maslo in sir so racioniirani, začasno je morala biti omejena poraba tople vode po hotelih, strediti je treba čim bolj z električnim tokom itd. Vse te in še druge omejitve imajo seveda kaj neugodne posledice za hotelirstvo. Švicarski hotelirji se zavedajo, da pred koncem vojne ne morejo računati z zboljšanjem svojega položaja.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob delavnikih ob 16. in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Razkožen zgodovinski veličin — velika ljubljenska drama

Navarska kraljica

Elisa Merlini, Gino Cervi, Leonardo Cortese, Clara Calamai itd.

KINO UNION • TELEFON 22-21

Izredno napet zgodovinski film

Maska Cezarja Borgia

O. Valenti, Giori in Elza B. Georgi

KINO SLOGA • TELEFON 27-36

Film sladkih melodij in lepih romantičnih doživljanj

Prva ljubezen

Leonardo Cortese, Vivi Gioi, Valentina Cortese. — Režija: Carmine Gallone.

— **Podpredsednik finske skupščine v Rimu.** V Rim je prišel podpredsednik finske skupščine dr. Edvin Luukomies, univerz. prof. v Helsinkih. V okviru rimskega italijansko-finskega društva bo predaval o sedanjih finških borbi.

— **Film o Friedrichu Velikem v Zagrebu.** V četrtki se v Zagrebu prvič prikazoval film »Veliki kralj«. Povabilu nemškega poslanika Siegfrieda Kascha in nemškega generala Gleise von Horstenaua so se odzvali vsi člani hrvatske vlade z maršalom Kvaternikom na čelu, generalisti, Hrvati ustaškega pokreta ter zastopniki nemške vojske in narodno-socialistične stranke. Nemška vojaška godba je zalgrala več vojaških koračnic iz časov Friedricha Velikega, potem so pa začeli prikazovati film. Klj je napravil na vse prisilne globok vtis.

— **Razširjen je rudnik v Zenici.** Državni rudnik v Zenici bo znatno razširjen. Oblasti so že odredile, da se razlasti v postev prihajajoče zemljišče.

— **Kavcijske vrednosti v Srbiji.** Za udeležbo na javnih obertalnih licitacijah se zahteva v Srbiji kavcija. Finančni minister je obvestil javnost, da se smatrajo za kavcijske vrednosti gotovina, boni finančnega ministrstva v normalni vrednosti garancijska pisma v Srbiji delujočih bank in vločne knjižice Državne Hipotekarne banke, Poštne hranilnice in komunalnih hranilnic v višini novih vlog, kakor tudi dobroimetje na tekočem računu pri Srbski narodni banki.

Iz Ljubljane

— **Ij Ali bo vreme ostalo lepo?** Že prejšnje dni se je zdelo vreme nezanesljivo in nekateri so napovedovali, da bo zopet kmalu začelo deževati. Pihal je močan zahodnik in nebo se je ob večerih preprežilo s črni, visokimi tankimi oblaki, ki navadno napovedujejo dež. Vendar je ostalo pretežno jasno in vselej jutraj nas je pozdravilo sonce, ko smo se bali, da bo oblačno. Niti megle ni ob jutri, tako da sonce še bolj uveljavlja, zato je pa tudi precej pospešena rast. V enem samem tednu je trava zrastle visoko in ozelenela je skoraj vse drevje. Davi je bilo nebo prepreženo že s precej gostimi oblaki, ki so se pa tudi kmalu razpršili, da je ob 8. slajalo prijetno sonce. Vendar nebo ni več tako čisto kakor je bilo prejšnje dni in tudi ne moremo več pričakovati, da bo lepo vreme trajalo še dolgo, saj maja nastopajo pogosto večje vremenske spremembe precej pogosto. Zda se tudi bližajo zloglasni vremenski svetniki: Pankracij, Bonifacij, Servacij in Zofija, ki skoraj vsako leto posebej poskrbe za svoj sloves.

— **Ij Zdravstvena avto-kolona v Mostah.** Prebivalstvo se obvešča, da bo splošna zdravstvena avto-kolona vršila brezplačno službo v Deškem vzgajališču Selo-Moste v dneh 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19 in 20. maja v Salezijanskem inštitutu Rakovniku pa v dneh 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29 in 30. maja. Kakor je znano, ima zdravstvena avto-kolona zobozdravniški, očesni, dihalni, interni oddelek, oddelek za otroške bolezni (za šolske in predšolske otroke) ter oddelek za bolezni v ušesu, nosu in grlu. Zdravljenja potrebni se lahko prijavijo na omenjenih mestih ob imenovanih dneh od 8.30 do 12. ure in od 15. do 17.30 v svrhu brezplačnega pregleda in zdravljenja ter event. operacije.

— **Ij Prva javna produkcija šole Glasbene Matic.** Danes ob 17.30 bo začela v mali filharmonični dvorani prva javna produkcija šole Glasbene Matic. Na produkciji bo nastopila cela vrsta gojencev od 2. razreda pripravnice, dalje do 1. razreda srednje šole. Spored je zelo raznolik in prinaša prav lep pregled domače in tuje tovrstne glasbene literature. Ravnateljstvo vabi starše in mladino k posetu današnje ter tokrove in četrtkove Javne produkcije. Uvodno besedo pred začetkom izvajanja bo imel ravnatelj Julij Betetto.

— **Ij Koncert naših najodličnejših solistov.** Bivših gojencev šole Glasbene Matic bo v petek, dne 15. t. m. ob četrti na 7. uro zvečer v veliki filharmonični dvorani. Koncertni spored bodo izvajali: sopranistka Pavla Lovsetova, altistka Franja Golbova, basist Julij Betetto, pianista Marijan Lipovšek in Anton Trost ter violonista Karlo Rupel in Leon Pfeifer. Klavirsko spremljevanje solistov bo v rokah g. Zore Zarnikove, Janka Ravnika in Marijana Lipovška. Koncertni spored, ki je izredno bogat obsega po večini dela domače literature. S tem koncertom bo najlepše zaključen propagandni teden »Učite se glasbe«, ki ga priredi naša Glasbena Matica ob 60. letnici jubileja. Po drobni spored pridobimo jutri, vstopnice so že v predprodati v Knjižarni Glasbene Matic. Opozorjamo torej na koncert v petek zvečer ob četrti na 7. uro.

— **Ij Nesreče.** Včeraj so prepeljali v ljubljansko bolnišnico naslednje ponesrečene, ki so se po večini ponesrečili že v soboto. Ivana Zdešar, 12-letna hči posestnika iz Horjula, se je usekala v levoico. — Enaka nesreča je doletela 40-letnega delavca Fr. Petkovška iz Ljubljane, ki se je usekal prav tako, ko je cepil drva, v levoico. — Ivan Bežek, 21-letni hlapec iz Ljubljane, je vozil drva. Po nesreči so se drva sesula z voza in pokopala Bežka pod seboj; zlo-milo mu je levo nogo. — Alojz Maček, 36-

letni delavec iz Ljubljane, se je pri delu močno pobil na glavi. — Na Jožeta Cenciča, 22-letnega gladiarja iz Kočevja, so se v rovu sesule lesene podpore; zlomilo mu je desno nogo.

— **Ij Javno obvezno cepljenje zoper koke v Ljubljani** je sicer že končano, vendar pa zamudniki, ki kljub vsakdanjim opozorilom niso svojih otrok dali cepiti ali iz kakršnegakoli vzroka niso mogli prineesti k cepljenju, lahko pripeljejo svoje otroke cepit od ponedeljka 11. t. m. do sobote 16. majnika t. l., ko bo za sedaj cepljene otroke pregled na istih krajih in iste dneve kot je bilo minuli teden cepljenje. K pregledu morajo torej svoje otroke pripeljati starši osmi dan po cepljenju, kakor je razvidno tudi z lepakov. Pregled je važen za nadaljnjo ugotovitve uspeha cepljenja, še posebej pa tudi zaradi potrdila uspešnega

cepljenja, saj je to potrdilo prva listina, ki jo otrok dobi ter jo bo potreboval vsaj že pri vpisu v šolo. Starši naj torej ne odlašajo ter zanesljivo pripeljejo otroke cepit vsaj ta teden, ko jih bodo drugi pripeljali na pregled.

— **Ij Nakaznica za drva** mestni preskrbovalni urad začelno ne bo več dajal, ker je pošla zaloga starih drv. Dokler ne bo objavljeno, je torej prihajanje v mestni preskrbovalni urad po nakaznice za drva popolnoma brez uspeha, zato naj pa ljudje potrpe do drugega obvestila.

— **Ij Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva Ljubljana I** bo oddajala svojim članom iz svoje tople grede paradizične sadike sorte »Heinemannov prebogati« v sredo 13. t. m. od 13. do 17. ure v mestni vrtnariji. Posamezen član bo dobil le omejeno število sadike.

Mogočni pojavi na soncu

so nam po mnenju učenjakov prinesli izredno hudo zimo 1941-42

Letošnja izredno ostru zima je dala vremenslovcem pobudo, da so začeli razmišljati o njenih vzrokih. Učenjaki prihajajo vedno bolj do spoznanja, da je vreme na naši zemlji odvisno od kozmičnih vplivov, kar velja posebno za hudo mraz in za nalive. Dolga opazovanja in primerjanje vremena s solnčnimi pegami ter položajem poedinih sozvezdij, je privedlo do spoznanja, da imamo zelo doževna leta, če stoji Jupiter pred solncem in se pomika skozi sozvezdja Rih in Vodnarja. Že naši predniki so to spoznali in zato so označili Rih in Vodnarja za mokra sozvezdja v nasprotju z Levom in Devico kot suhima. Mnogi zvezdo- in vremenslovci so postavili temeljno pravilo, da moramo računati z deževnimi poletji in ostrimi zimami tedaj, če se pomikata velika planeta zlasti Jupiter in Saturn skozi mokra sozvezdja kakor je bilo to lani. Še zanesljivejši znak, da bo poletje deževno, zima pa huda in da bomo imeli mnogo snega, je pa, če se pomika Venera v isti smeri, kakor je bilo v zimi 1941/42. Učenjaki imajo v dokaz na razpolago mnogo statističnih beležk, iz katerih je razvidno, da nastane v času solnčnih peg na zemlji cela vrsta fizikalnih pojavov. Razgibana solnčna površina, močno izžarevanje sonca in velike solne pege povzročajo močno valovanje vseh morij na zemlji ter hude magnetične motnje, kar povzroča navadno potrese, bruhanje vulkanov itd.

Solnece pege in velike erupcije na soncu so vezane na določene periode različne dolgoti. Italijanski observatorij Bendandi v Faensi je opozoril že v oktobru 1938, ko se je pojavila na vzhodnem robu sonca ena največjih peg, kar so jih kdaj videli zvezdoslovci, da bomo imeli deževno poletje in hudo zimo. Od takrat se solnčna površina ni več umirila. Na soncu se odigrava naravni pojav ogromnega obsega in to ne more ostati brez vpliva na našo zemljo, ki je v primeri s solncem le drobno nebesno telo. Od vseh strani prihajajo poročila o izrednih vremenskih pojavih, ciklonih, orkanih in potresih. Celo Rusija

že dobrih 100 let ni imela tako hude zime kakor je bila lanska odnosno letošnja.

Prvi točni prikazi ogromnih izbruhov na soncu opazovanega in fotografiranega v vseh fazah so prišli v marcu 1938 iz zvezdarne Mount Wilson v Kaliforniji. Po teh podatkih je dosegel izbruh na soncu višino, kakršne zvezdoslovci še nikoli niso zabeležili, namreč 1.500.000 km. Čez nekaj ur so že opazili na soncu pege v večkratnem premeru naše zemlje. Večje solnece pege dosežejo tudi desetkratni premer naše zemlje. Poleg njih se pa pojavijo na soncu prav majhne pege.

Vzroki hude zime so pa lahko tudi na zemlji sami. V tem pogledu igra zračni pritisk važno vlogo. Zima je odvisna tudi od množne snega in zračnih tokov. Če pritisnejo zračni toki od severovzhoda, se seveda ozračje ohladi in tako dobimo hudo mraz. Mnogi učenjaki so tudi mnenja, da je vreme na zemlji v zvezi z razmerami v stratosferi. Nesporo je pa dejstvo, da nastanejo ostre zime v gotovem času po maksimu solnčnih peg.

Čokolada brez kakaa

V Revalu se je v neki tvornici posrečilo izdelati čokolado brez kakaa in sicer iz mešanice ječmena, graha, koruze in fi-zola. Ta zmes se najprej skuha, potem pa posuši in zmelje. Moko je treba nekoliko opraziti, da dobi barvo čokolade. Pomešana z rastlinsko maščobo, sladkorjem in esencami ne zaostaja mnogo za čokolado, izdelano iz kakaa in mleka. Gre torej za nadomestek prave čokolade, ki bo prav dobro služil svojemu namenu.

Poplave povzročile silno opustošenje

Po velikih poplavih v zadnjih dnevih je bilo porušeni na Madžarskem okoli 10.000 kmetskikh domacij. Nad 36.000 jih je bilo poškodovanih. Madžarska vlada je prispevala okoli 100.000.000 lir za pomoč hudo prizadetim poplavljenjem.

DNEVNE VESTI

— **Razvoj delovnih vaj v italijanskih šolah.** Letošnje šolsko leto se v italijanskih šolah že tretje leto izvaja delovne vaje. V tem triletnem so stalno beležili naraščanje števila sodelujočih, kakor je to razvidno iz naslednjih števil: V šolskem l. 1939-40 je bilo vpisanih 1.780.816, sodelovalo jih je pa pri delovnih vajah 621.027, naslednje leto je bilo vpisanih 1.777.933, delovnih vaj pa se je udeleževalo že 1.272.922 učencev. V odstotkih je povprečna udeležba porasla od 34,87 v letu 1939-40 na 71,60 v naslednjem letu. Še znatnejši porast je bil za beležen med učenci, katerih število je pri delovnih vajah poraslo v odstotkih od 37,49 na 79,25. V srednji šoli, kjer je sedaj obiskovanje delovnih vaj obvezno, se je teh vaj udeleževalo prvo leto 99,59% učencev. Za letošnje šolsko leto zadnjih podatkov še ni na razpolago, računajo pa, da je število pri delovnih vajah sodelujočih ponovno poraslo. Delovne vaje se izvajajo na raznih delovnih področjih, večina pa jih spada med poljska dela, ki si jih je udeleževalo skoro dve tretjini sodelujočih. Važen je doprinos učenik, ki so v šolah delale v korist Oboroženim silam in materinski in otroški zaščiti. Izdelanih je bilo na tisoče šiviljskih izdelkov, majic, pletenin in vzenin, rokavic, ovrtnic, srajc in drugih delov perila in obleke za vojake ter opreme za novorojence.

— **Pospesjevanje ribolova v Dalmaciji.** Dostej Dalmacija ni imela primernih naprav za racionalno in donosno izrabo ribolova. Tako ni bilo tudi mogoče stalno dobavljati primernih količin rib za tržno potrošnjo. Dalmatinska vlada se sedaj trudi, da tem pomanjkljivostim čim prej odprmore ter je poverila, to skrb posebnemu Ribolovnemu komisariatu za Dalmacijo. Delo tega komisariata gre trenutno predvsem za tem, da poskrbi za zgraditev čim večjega števila novih motornih ribiških ladij. Te ladje bodo zgrajene in opremljene s posebnim ozirom na pogoje ribolova v vodah ob dalmatinski obali, z motorji bodo opremljeni tudi nekateri večji čolni. Razen tega skrbi komisariat tudi za ribiško opremo in za uvajanje načinov lova, ki so v navadi v ostali Italiji. Tudi dobavljanje rib tovarnam za konzerviranje je bilo omejeno, da se tako zagotovijo zadostne količine za potrebe trga. Pri vsem tem pa skrbi tudi za to, da dobijo ribiči za svoje delo primeren zaslužek.

— **Delo Korporacijskega pokrajinskega sveta v Spalatu.** Korporacijski pokrajinski svet v Spalatu je začel delovati 21. aprila, torej na praznik ustanovitve Rima in praznik dela. Vsi njegovi začetni ukrepi so usmerjeni k smrti, da se v okolici Spalata čim prej uveljavijo načela fašističnega korporativizma. Svet je razdeljen na štiri oddelke: kmetijsko-gozdni, industrijski, trgovinski in pomorski. V vseh oddelkih so sorazmerno zastopani prizadeti delodajal-

ci in deloemalci, razen tega pa tudi zastopnika Pokrajinskega urada korporacijskega združenja in pokrajinskega oddelka Urada za delo v Dalmaciji. V vsakem oddelku sodelujejo tudi trije zastopniki Udruga zveza svobodnih poklicev in umetnikov.

— **Poslednji Manzoni je umrl.** V kraju Casate Nuovo pri Milanu je umrl 82-letni starček Ludvik Manzoni. Pokojnik je bil poslednji vnuk umrlega velikega italijanskega pesnika A. Manzonia.

— **Dopisnica za papežev blagoslov.** Kakor poročajo iz vatikanskega mesta, bo prišla ob srebrnem škofovskem jubileju papeža Pija XII. v promet posebna dvojna dopisnica, ki se bo prodajala po vseh italijanskih škofijah. S temi dopisnicam se bodo verniki lahko obračali direktno na papeža s prošnjo za odgovor in papeški blagoslov. Dopisnica (povratna) bo frankirana s posebno vatikansko znamko, ki bo pri nakupu dvojne dopisnice že vračunana, v k

— **Posebno sodišče v Zari.** Z razglasom v rimskem službenem listu se ustanavlja v Zari posebno sodišče.

— **Razstavo del tujih slikarjev je otvoril v Rimu dr. podtajnik Del Giudice.** Razstava je nameščena v galeriji konfederacije profesionalistov ter umetnikov. Med razstavljalci so umetniki, ki živijo že delj časa v Italiji. Razstava vzbuja zanimanje predvsem zaradi tega, ker se ob njej razodevajo vplivi, ki jih je ustvarjal pri njih italijanski ambijent.

— **21 vojakov birmanih.** Škof Paolo Rostagno iz Ivree je birmal skupino 21 vojakov, ki so jim bili botri nadrejeni častniki. Po birmi jim je podelil škof Rastagno blagoslov.

— **24 milijonov tripolitanske loterije prekorakenih.** Tripolitanska loterija je dosegla letos zelo lepe uspehe, ki so zelo zadovoljivi. 24 milijonov je bilo prekorakenih, tako da bo zmesek nagrad višji kakor l. 1941. Zrebanje bo v veliki avli liceja Enio Quirino Visconti v Rimu.

— **Nagrade serij FF in GG.** Izžrebani sta bili v seriji FF nagradi po 100.000 lir za št. 57.097 in 1.705.438 ter štiri nagrade po 50.000 lir za št. 352.024; 520.560; 592.054 in 1.494.321. V seriji GG sta bili izžrebani nagradi po 100.000 lir za št. 1.627.483 in 1.799.940 ter štiri nagrade po 50.000 lir za št. 1.079.756; 1.279.247; 1.330.152 in 1.812.104.

— **Rossinijeva proslava v rimski Kr. operi.** Ob 150-letnici rojstva znamenitega skladatelja J. Rossinija je bila otvorjena v rimski Kraljevi operi izredna operna sezona, namenjena proslavi Rossinijevega imena ter njegovih del. V tem okviru bo uprizorjenih šest Rossinijevih oper, med njimi »Viljem Tell«, ki je žel prodoren uspeh, ter »Seviljski brivci«.

KADILCI!

Poapnenja žil se obvarujte, če pijete redno medico, ki preprečuje rano staranje. Pravo Ambrozevo medicino dobite le v Meddarni, Ljubljana, Zidovska ul. 6.

ALI RES

SE NE VESTE, da vam oglaš v »Slovenskem Narod« odzvaže vse Vaše skrbi ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglasni oddelek »Slovenskega Naroda«, ki vam bo s cenjenim oglašom izpolnil željo. Oglasni oddelek »Slovenskega Naroda« sprejema oglaš za isti dan vsak dan do 9. ure dop.

Cenjenemu občinstvu poročamo, da smo se

preselili

iz Tavčarjeve ulice na

Bleiweisovo (prej Tyrševo) c. št. 18

v palačo Kmetске posojilnice za ljubljansko okolico in da bomo v torek 12. maja 1942. poslovali že v novih prostorih. Tel. 37-08

DROGERIJA DANICA

D. SFILIGOJ

UNA GRANDE REALIZZAZIONE TERAPEUTICA AUTARCHICA

VAŽNA USTVARITEV AVTARKIČNEGA TERAPEUTSKEGA IZDELKA

ADISOLE

OLIO IPERVITAMINICO NATURALE A BASE DI OLIO DI FEGATO DI TONNO

NARAVNO VITAMINSKO OLJE, NAREJENO IZ JETER TUNE

Sostituiscete l'olio di fegato di merluzzo in tutte le sue applicazioni: Malattie da alterato ricambio del calcio (rachitide, tetania infantile, «spasmofilia», ritardo e disturbi dell'accrescimento, linfatisimo, scrofola, convalescenze, stati di denutrizione, protezione dalle infezioni delle vie respiratorie, delle vie digerenti ed urinarie, e di tutti gli altri stati morbi riferibili a carenza di Vitamina A e D. — La mancanza del sapore disgustoso dell'olio di fegato di merluzzo, rende facile e ben tollerata la somministrazione dell'ADISOLE anche nella prima età ed alle persone molto delicate di stomaco. — Nessuna controindicazione, anche nella stagione calda.

Nadomestila običajno ribje olje za vse njegove uporabe: bolezni zaradi pomanjkanja kalcija (rachitis, otroški omtvici- ni krč, spasmofilia), zaostanki in motnje v rasti (infantizem, bezgavko, oslabiljenja po boleznih, slabo hranjenje, zaščita dihalnih organov, zaščita prebavil in sečnih organov in vseh ostalih obolenj nanašajočih se na pomanjkanje vitaminov A in D. — Ker nima ADISOLE neprijetnega okusa običajnega ribjega olja, je lahko prebavljiv tudi najmlajšim in na želodcu zelo občutljivim osebam. — Ostane vedno enak tudi v toplih letnih časih.

L'ADISOLE è presentato in due forme:

ADISOLE NORMALE

Ogni cc. contiene 2000 U. I. di Vitamina A e 500 di Vitamina D. — Flaconi da g 125. Dosi: da 30 gocce a 4 cucchiaini al giorno, secondo l'età.

ADISOLE CONCENTRATO

Ogni cc. contiene 20000 U. I. di Vitamina A e 5000 di Vitamina D. — Flaconi contengono da g 125. Dosi: da 3 a 50 gocce al giorno, secondo l'età.

Vsak cc. vsebuje 2000 U. I. vitamina A in 500 vitaminov D. Stenleničke po 125 g. Doziranje: od 30 kapljic do 4 žličic na dan v razmerju starosti.

FARMITALIA

S. A.

Načrtno gospodarstvo v Franciji

Postopna preusmeritev na cilje evropskega kontinenta pod nemškim vodstvom

Gospodarski razvoj v Franciji obrača pozornost sveta tudi na preusmeritev njegovega gospodarstva. O tem je napisal zanimiv članek vodja gospodarskega oddelka pri nemškem vojaškem poveljstvu v Franciji dr. Michel. Iz njegovega članka povzemamo glavne misli.

Dvajset mesecev je minilo, odkar je bilo sklenjeno premirje med Nemčijo in Francijo. To je kratko razdobje, če pomislimo, kako globoko preusmeritev je zahtevala v francoskem mišljenju uvedba načrtnega gospodarstva. Osrednje vodstvo vsega gospodarstva je pomenilo po francoskem pojmovanju prelom v dosedanjim tradicijo. To je treba upoštevati, če hočemo razumeti, kako velik korak naprej pomeni uresničitev načrtnega gospodarstva v Franciji za gospodarski razvoj vsega evropskega kontinenta.

Smotrna uporaba strokovnih moči

Ze v začetku je bilo jasno, da bo že iz osebnih razlogov nemogoče zasedati vsa vodilna mesta v novem gospodarskem redu v Franciji z nemškimi močmi. Pri velikem številu obratov in njihovi zemljepisni raztresenosti je bilo treba računati že od začetka s širokim sodelovanjem francoskih vladnih organov in gospodarskih ustanov. Naloga pristojnih nemških upravnih oblasti je bila dati navodila in obenem nadzirati delo. Pri tem so nemške oblasti pričakovale od francoske strani vso potrebno uvidenost in dobro voljo.

Ta postopek nemških vojaških upravnih oblasti se je dobro obnesel. Z rednimi izjemami je bilo doseženo tesno sodelovanje s francoskimi oblastmi in organizacijami, tako da je šlo delo nemoteno svojo pot. Glavno načelo je še zdaj, da je vodstvo gospodarstva v rokah francoske države. Nemčija daje potom izpostavo vojaškega poveljstva, zlasti pa potom gospodarskega oddelka svojega upravnega štaba v skladu s pomenom gospodarske panoge bodisi povečala ali navadila, po katerih morajo biti izpolnjeni ali pa se omejuje samo na to, da dajejo smernice in navodila, po katerih se ravna francoske oblasti. V mnogih vprašanjih na gre delo gospodarskega oddelka še dalje z vzpodbujanjem in nasveti, z uveljavljanjem nemških izkušenj in presojo učinkov svojih ukrepov.

Znatni uspehi

Gospodarski oddelki šteje deset sekcij in sicer za splošna gospodarska vprašanja, za kmetijsko, gozdno in obrtno gospodarstvo, za zunanjo trgovino, promet, zaposlitev delovnih moči, kreditna vprašanja, finance in sekcijo za cene. Vse delo teh sekcij je zaenkrat omejeno na razmeroma majhno število nemških in strokovnih moči. Pogosto vodi en sam svetnik vojne uprave z eno strojevisko celo gospodarsko panogo. Ta sistem nima samo prednosti najracionalnejše uporabe nemških strokovnih moči, temveč pride potom pritegnitve francoskih ustanov odgovornost francoske vlade pred narodom jasno do izraza in potrebni ukrepi, večkrat zelo ostri, se sporoče prebivalstvu v najsmotnejši obliki.

Po katerih vidikih se vodi francosko gospodarstvo? Kakor druge zasedene pokrajine mora tudi Francija v okviru svoje kapacitete in posebnosti svoje proizvodnje stalno doprinositi svoj delež h kontinentalnemu vojnemu gospodarstvu. To tudi dela. Ta produkcijski aparat pa ni v očeh nemških usmerjalnih organov nekaj okostenelega. Nasprotno, treba ga je neprestano modernizirati in prilagodevati splošnemu položaju vojnega gospodarstva in ciljem nove Evrope.

V zvezi s tem je bilo treba najprej zagotoviti po nemškem vzorcu pametno, racionalno gospodarjenje s sirovinami. Ob upoštevanju potreb vojnega gospodarstva je bilo treba uporabo sirovin strogo nadzirati in ne več dovoliti, da bi jih uporabljali poedinci po svoji volji. V ta namen je bil imenovan lani pri francoskem ministru za proizvodnjo pooblaščenec gospodarskega oddelka in s tem je bil ustanovljen centralni urad za razdeljevanje industrijskih izdelkov in cela vrsta njemu podrejenih nadzornih organov. Tako je bilo organizirano vse francosko gospodarstvo, tudi ono v nezasedenih krajih vsaj kar se tiče evidence, razdelitve in uporabe sirovin, po nemških vojnih potrebah. Dodelitve sirovin in pomožnih sredstev, posebno še premoga in električne energije, daje obenem v roke praktično učinkovito sredstvo za usmerjanje gospodarskega življenja po določenih načrtih. Obenem je bilo treba preskrbeti neizrabljeno kapaciteto francoske industrijske moči naročja. Delo na tem polju je doseglo že presenetljive uspehe. Izraženo v frankih dosegajo nemška naro-

čila v Franciji milijardno vrednost. Industrijske razstave in blagovne borze so podpirale in pospeševale to pomembno industrijsko prepletanje dveh narodnih gospodarstev, ki do premirja nista delovali vzajemno, temveč drugo proti drugemu.

Odkar sta proizvodnja in razdeljevanje proizvodov organizirana strogo po določenem načrtu, je stopila tudi v Franciji v ospredje znatna omejitev za vojno brezposelnostne potrebe. Omejitve v potrošnji živil, obleke, obutve in kuriva so v Franciji že dalj časa občutljivejše kakor v Nemčiji. Obseg preskrbe s sirovinami je obenem merilo za to, katere potrebščine niso v bodoče še industrijsko proizvajajo. Kakor ni bilo v Nemčiji preusmerjeno gospodarstvo na sedanje stanje vojne proizvodnje sunkoma, temveč v etapah, tako se je zgodilo tudi v Franciji. Pripravlja se nova stopnja omejitve v potrošnji in preusmeritve industrije. Sporazumno s francoskimi oblastmi so dobile za vojno važne industrije, ki imajo velika naročila iz Nemčije, prednost glede preskrbe s sirovinami in pogonsko silo. Ostra in suha zima, ki je imela za posledico znatno skrčenje dobave električnega toka iz vodnih elektrarn, je zahtevala nove omejitve in ponovno perustitracijo privilegiranih industrijskih podjetij. S tem ukrepi po doseženo še večje osredotočenje francoske industrije na proizvodnjo za vojno važnih izdelkov. S tem so bili pa omogočeni novi koraki na poti k vključitvi francoskega gospodarstva v ono evropskega kontinenta.

Skupna podjetja

Dosedanji vojni ukrepi in reforme bodo imele prejšnji sled tudi v Franciji za posledico protovojnega preusmeritve gospodarstva. Tu prihaja v poštev v prvi vrsti industrijska proizvodnja novih tkanin. V tem pogledu je sodelovanje že tako napredovalo, da daje Nemčija na razpolago svoje izkušnje, francoska industrijska podjetja pa rade volje sprejemajo te pobude. V kratkem bo ustanovljenih več tvornic stanične volne. Ze zdaj nastajajo torej skupna nemško-francoska industrijska podjetja, ki bo njihov pomen v bodoče merodajen. Za primer lahko služijo na polju kemije ustanovitve skupnega podjetja »Franco-

lor«, ki stremi v tesnem sodelovanju z IG Farbenindustrije za pametno razmejitvijo obojestranskih tržišč. Iz dosedanjih nasprotstev se razvija torej sodelovanje. Jasno se kaže pri tem tendenca, da se francoske notranje proizvodilne sile čim smotnejše izkoristijo.

Naj omenimo samo en primer iz lesnega gospodarstva. Pogonskih snovi Franciji zelo primanjkuje tako, da jih mora neprestano uvažati v večjih količinah iz Nemčije. Na drugi strani pa ima Francija v svojih gozdovih mnogo lesa za kurjavo. Da bi se omililo pomanjkanje pogonskih snovi, izkorišča Francija že dolgo svoje lesno bogastvo tako, da že oglje in preureja avtomobile v vedno večjem številu za generatorji pogon. V pogledu uporabe generatorjev je Francija ena prvih držav na svetu. Naloga načrtnega gospodarstva je neprestano izpodrivati generatorje na oglje in nadomestovati jih z generatorji na les, ki porabijo manj lesa. Tako bo rabila Francija v zasedenih zapadnih krajih vedno manj iz Nemčije uvažanih tekočih goriv.

Francoski delavci v Nemčiji

Tudi na polju kmetijske proizvodnje je dal gospodarski oddelki pri vojaškem poveljstvu odlične pobude v pogledu preusmeritve in nadaljnjega razvoja proizvodnih metod. Francoski kmetje so dobili vsa potrebna navodila glede izbora semen, zatiranja plevela, pravičnega gnojenja itd. V času, ko je v Nemčiji potrebna vsaka roka, da se uresniči ogromni načrt vojnega gospodarstva, zasluži vsak uspeh načrtnega gospodarstva v Franciji posebno pozornost. V Nemčiji dela zdaj 140.000 francoskih delavcev in splošno se priznava, da so se ti deavci dobro obnesli.

V splošnem lahko rečemo, da gre načrtno gospodarstvo v Franciji svojo pot. V sodelovanju s francoskimi oblastmi so nemške okupacijske oblasti postopno preusmerile vsa francosko proizvodnjo na gospodarske cilje evropskega kontinenta v vojnem času. Istočasno pa nastajajo v vseh industrijskih panogah skupna podjetja, ki bodo služila še tesnejšemu zblizanju narodnega gospodarstva obeh držav in s tem tudi interesom nove Evrope.

Arnolphe v Molièrovi komediji: »Šola za žene«

Iz pogovora z nosilcem glavne vloge, Edvardom Gregorinom

Ljubljana, 11. maja

Arnolphe je vloga velikega igralskega formata; ne samo po obsegu (okrog 1000 stihov) temveč tudi, ker zahteva od igralca obvladovanja kar se da široke skale človeških čustev. Prav gotovo spada med psihološko močno diferencirane značaje, saj je skoraj patološki tip.

Igralcu ni mogoče bolj ustreči, kakor če ga postaviš pred čim zahtevnejšo in tehnično nalogo. Čim težje je, s tem večjo slastjo se potopi v novo figuro.

Arnolphe je zrel mož, tipljen meščan, z vsemi lastnostmi meščana, ki živi v času baroka in precioz, v okolju, kjer so dan na dan na sporedu pikantni škandalčki iz zakonskega življenja, kjer je nebroj rogonoscev in zapuščenih zakonskih mož, kjer

hodijo Tartuffi skupni in namišljeni bolniki naokrog, skratka v dobi, ko je vse izpostavljeno kritiki, obrekovanju »preljubelega bližnjega« in škodočelnosti javnega menja.

V Arnolphu živi meščanski strah pred gestvom: »kaj poret ljudje?« in v tem je pravzaprav zapodan njegov pojem morale. Dokler ljudje nič ne vedo, ni tako hudo, toda čim kaj izvedo, so pri kraju: ugod, avtoriteta in čast. Ta neprestani strah pred javnim mnenjem je napravil iz bogatega Arnolpha patološki tip. Po naravi je dober (kupil je štiriletno siroto Agnezo in jo vzgajal), pripravilni pomagati, (svojemu kasnejšemu tekmeču v ljubezni, Horacu, posodi denar), a življenje in njegova filmska ideja, da bi utegnil postati kdaj rogonosce, napravijo iz njega čudaka.

Razvoj njegovega značaja je nadvse zanimiv. V začetku je dobrodušen in sigen, da mu je uspel načrt, vzgojiti Agnezo v samostanu in doma pod strogim nadzorstvom v dekle, ki nič ne ve o ljubezni in živi strogo moralno. Prepričan je, da na ta način vzgaja vzorno ženo, ki ne bo razmetavala denarja za obleke in lepoticke, ki ne bo spogledljiva, ker nič o tem ne ve; in da ga zato tudi ne bo varala.

In kljub vsemu temu zadostuje njeno prvo srečanje s Horacom, ko Arnolpha ni doma, da zapoje v Agnezi zatrto čustvo vanje in kri, da se zbudi v nji ženska nrv. Lačna je toplih besed in obetov za sončno bodočnost, ki ji jo slika Horace vso rožnato in smešljavo, medtem ko si zveze v uspehi Arnolpove pridige o skromnosti, dolžnostih in delu. In tu se prične usoda Arnolpha: ker je sam vase zaprt človek, ki ne zna dekletu razodeti svoje ljubezni kot jo zna Horace, se prične razblinjati njegov sen o sreči. Kje je njegova prvotna superiornost in napihnjenost, kje sadiščna slast, ko je poslušal zgodbe o znanih, o goljufanih možeh? — Horace ne ve, da je Agneza Arnolpova rejenka in mu tako v svoji slepi zaupnosti, kot prijatelj svojo očeta, izda vsak svoj

uspeh pri njej. — Arnolphe se ne izda, se zataji in si pusti pripovedovati svojo nesrečo. Z nezaupanjem do Horaca mu zrasta ljubosumje in strah, da bi mu ta utegnil prevzeti dekle. Zvijano si pusti izdati vsak Horacov načrt, prepričan, da ga bo premordil in premagal, ker ve, česar ne ve Horace. Njegova tiranija napram Agnezi se poostri. Raztrgan v dno duše trpi ob zavesti, da ljubi Agnezo drugega in trepeti, da bi javnost ne izvedela, kako zaman moleduje za njeno ljubezen. V svojih čustvih ekstremih, jih skriva zakrknjeno, le včasih izbruhnejo z vulkanično ekspanzivnostjo na dan, potencirana zaradi skrivanja in zatiranja, skoraj do blaznosti. — V takih trenutkih, ko izve, da sta se zaljubljenca kljub njegovim protikretnostim srečala, se zbudi v njem demonska sila. Zavist in maščevalnost ga vedno bolj zajemata v vrtinec brezumja, razum in čustvo se borita do bolečin v njem; v parokizmu veselja si je svest končne zmage nad Horacom, a popolnoma nepričakovano podleže, strti do kraja. Njegova resignacija je popolna.

Arnolphe je tragikomiden, a zavoljo Molièra, ki ga je igral na odru in doživljal v življenju z nezvesto mlado ženo, — tragien.

Register čustev, ki jih preživi Arnolphe, — žrtve lastnega zaslepljenega mišljenja — svoje usode, je silen. Neveča in nezaupanje v žensko ga privede do tega, da je postal to, česar se je najbolj bal: rogonosce.

Igralec, ki igra v Molièrovih igrah, čuti, kako so pisane za gledališče, za učinek na odru, ostro, da, včasih za današnji občutek kar preostro.

Režiser inž. B. Stupica ga je postavil plastično, kakor so stih; z močno poudarjenimi glavnimi mislimi.

Kot značilnost režije bi bilo poudariti veliko preciznost v izdelavi. Struktura tega francoskega baročnega dela zahteva izrazit slog v prednašanju stihov, v podajanju emocij in kretnjah — vse pa je odmaknjeno realistični in kljub temu ni izgubilo zveze z današnjim okusom.

V tej režiji, je zaključil Gregorin pogovor, »je delo zame prava blagodat, kajti Stupica je režiser, ki zna po mojem občutku pravilno presoditi, kako je treba pisati igralca, ga zna voditi in mu dati vse pogoje za uveljavljanje, ne da bi mu vzel le za las igralске individualnosti ali ga uklenil«.

Edvard Gregorin, odlični član naše Drame, ima nebroj doganjenih igralških nalog za seboj. — Arnolphe je vloga, ki pomeni tudi za zrelega igralca veliko nalogo. Zahteva intenzivne poglobitve, ker družji v sebi veliko človeških ptez. To vlogo je mogoče igrati samo na osnovi kar najzrejših igralških in življenjskih preizkušenj.

Gregorin je tekom svoje igralске poti postavil mnogo tehničnih in pomenih likov, ki v naši igralški zgodovini ne bodo pozabljeni in jih je kritika kot take tudi ocenila. — Z mirno vestjo mu je bila zaupana vloga Arnolpha. Sodeč po skušnjah in izjavi režiserja, bo polno odgovarjal po svoji igralški inteligenci in zmognosti zahtevam tega, v psihološkem in fizičnem pogledu mnogo zahtevnega lika.

Maša Sl.

Nova orientacija slovaškega filma

Slovaška ima 180 kinematografov, v katerih prikazujejo prvenstveno nemške filme. Napoldravnna filmska družba »Nastup« je že predlanskim podpisala z nemško filmsko zbornico pogodbo, ki je z njo urejeno vprašanje nemško-slovaškega sodelovanja na filmskem polju, zlasti v pogledu filmskih žurnalov, in nemških kulturnih, pa tudi drugih filmov.

Filmske žurnale prikazujejo slovaški kinematografi v slovaški in nemški verziji, in vsak ima kot dodatek še posnetke najvažnejših dogodkov na Slovaškem. Lani so prikazovali na Slovaškem z velikim uspehom 128 daljših nemških filmov in 106 kratkih kulturnih. Italijanskih filmov je bilo na sporedu 18, bolgarski pa 1. Poleg tega so manjši podeželski kinematografi prikazovali še nekaj starih čeških in ameriških filmov. Zadnje čase so bili pa na Slovaškem povsem izločeni ameriški in angleški filmi. Sicer je šlo pa itak samo za stare filme, uvožene še pod prejšnjim režimom.

Filmska družba »Nastup« je sicer še mlado podjetje, vendar je pa že izdelala nekaj kratkih filmov, večinoma kulturnega in propagandnega značaja. Slovaška filmska proizvodnja je pa še v povojih. Vroča želja izdelati slovaški film, ki bi zadostoval za polno predstavo, se zaenkrat ne da izpolniti. Krivji so na eni strani

tehnični nedostatki, na drugi strani pa pomanjkanje denarnih sredstev, saj pride v poštev samo 180 kinematografov, ki bi lahko prikazovali doma izdelani film. V kratkem bo dovršen daljši slovaški film, ki bo prikazoval boje slovaških čet na vzhodnem bojišču.

Kaj bo z Eifflovim stolpom?

Odkar je bil pred zadnjo svetovno razstavo v Parizu prezidan na nasprotnem bregu Seine stoji Trocadero, moti sloveči Eifflov stolp lice tega dela Pariza, ker ni več v skladu z njegovim slogom. Ker je ves Eifflov stolp iz železa, je bila že razširjena vest, da ga bodo porušili in porabili za staro železje. Toda v Parizu je mnogo prijateljev te znamenitosti in ti nečeljo nikesar slišati o porušenju Eifflovega stolpa. Najnovejši predlog, ki je pa tudi teoretičen papor vsi prejšnji, gre za tem, da bi prenesli Eifflov stolp drugam. S tem bi postalo pristoje zgradbo Marsovega polja ležece precej v sredini mesta in porabiti bi se dalo za najhno italijško. V mestu samem pariško letališče Le Bourget leži namreč 20 km severovzhodno od mesta in vožnja do njega ali nazaj traja pri najboljših prometnih sredstvih tri četrt ure.

Podzemna železnica v Budimpešti

Prva podzemna železnica na svetu je bila zgrajena v Budimpešti leta 1896. Primer madžarske prestolnice so posnemale potem tudi druge države, kjer je podzemna železnica prihajala vse bolj do veljave kot prevozno sredstvo. V Budimpešti pa je bila doslej v obratu samo ena podzemna proga, ki veže središče mesta z mestnim parkom. Omejitve v avtobusnem prometu pa so sedaj pospešile nadaljnji razvoj budimpeštanske podzemne železnice.

Zupan madžarske prestolnice je pripravil načrt za podaljšanje podzemne železnice do obale Donave. Razen tega pa bo sta zgrajeni še dve novi progi. Prva bo vezala središče mesta z okolico v smeri vzhod-zapad, druga pa bo tekla prav tako iz središča do okolice v smeri severozapad-jugovzhod. Načrt, ki bi prometno prevozno mrežo madžarske prestolnice znatno izboljšal, proučujejo sedaj pristojni čimtelji.

Preskrba Japonske z volno

Kakor poroča informativno dopolnilo AGIT-a za avtarkična vprašanja, bo petletni načrt Združenja ovcejecev vzhodne Azije, ki bo zaključen prihodnje leto, raztegnjen tudi na južne pokrajine, ki jih je Japonska šele nedavno zasedla. Japonski gospodarski krogi smatrajo, da bo mogoče v kratkem uresničiti avtarkično v preskrbi z volno za vzhodno Azijo. S tem smotom bo pospeševana ocvreja na južnem Kitajskem in v Monoliji, pogoj pa je racionalnejša reja v Mandžuriji, na Koreji in v Kwantungu.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

B. Perowne:

58

Dr. Torridon igra za vse

Roman

Marija je kar osupnila, tolikanj se ji je zdel izpremenjen. On, ki se zmerom tako trdovratno oklepal poslednjih dobitnic mladosti, se je bil v nekaj urah postal. Pismo mu je drhtelo med prsti.

Lionel je rekel:

»Morda mi lahko ti pojasniš. Anton mi ni mogel. Tole,« pokazal je pismo, ki ga je držal v roki, »je davi ležalo v skrinjici med ostalo pošto. Nekdo ga je moral prinesiti, ker nima ne znamke ne žiga. Tvoja soba je baš nad teraso. Nisi videla nikogar razen poštarja, da bi bil spustil kako pismo v našo skrinjico?«

»Ne. Jaz...« Marija je hotela reči, da je prebedela večji del noči, hotela mu je povedati to, kar je bila videla. A Brookby ji ni dal.

»Stopi si po klobuk,« ji je segel v besedo. »Spremiti me boš morala.«

»Kam?«

Spet je pogledal pismo, ki ga je držal v roki, in za trenutek je bilo že podoba, da ji hoče povedati; nato pa se je očitno premislil.

»Videla boš,« je odvrnil. »Hiti, podvzaj se!«

Mladenka je bila prepadena in prestrašena od načina, kako je govoril, od krča, ki mu je krivil ko-

tičke ust, in od izraza njegovih oči. Vendar ni silila vanj z vprašanji. Ko se je z obrazom zasenčenim od širokega slannika vrnila iz svoje sobe, ni več našla Brookbyja za pisalno mizo. Tedaj je stopila na teraso in začula Juno, ki jo je klicala:

»Lionel je šel potegniti 'Bentleya' izpod lope. Pravi, da se podvzaja!«

Pred ograjo je našla voz že nared, in Lionel je čakal sedel za volanom. Prisedla je k njemu.

Brookby je z vso brzinjo krenil proti Nizzi; kmalu sta zavila v blodnjak staromestnih ulic, ki so bile Mariji povsem neznane. Lionel je dvakrat ustavil voz, da je povprašal mimogrede, kje je kavarna »Naples«.

Nazadnje sta vendar že obstala pred njo. Bila je visoka, mrka stavba z dvema rjastima železnima mizicama na pliniku, pod staro streho iz rumenega platna, ki je v izpranih črkah nosila ime kavarne.

»Izstopiva,« je rekel Lionel in odprl vrata.

Krenil je okrog avtomobila, dohitel Marijo na pločniku, ji segel pod pazduho in jo odvedel v notranjščino kavarne, kjer je žensčura srednjih let in brkatega obraza s kunjjo brisala točilnik. Brkata žensčina ju je medlo pogledala:

»Izvolite...?«

»Iz 'Soleil et Ombre' prihajava,« je rekel Lionel Brookby.

Ženska je pokimala in se s težavo primajala izza točilnika.

»Tod, prosim.«

Odprla je neka vrata in ju odvedla na pobeljen hodnik, na koncu katerega so odprta vrata obrobila štirikotnik sončne blešave. Med temi vrati se je žensčina obrnila, jima mignila, naj počakata, in stopila na dvorišče, kjer si je z roko zaslonila oči, zavila glavo in pogledala kvišku. Marija je videla, kako je nekomu pokimala; nato se je spet obrnila k njima.

»Izvolite.«

Ženska je odprla vrata na drugem koncu dvorišča ter pokazala Brookbyju in Mariji, naj gresta naprej, sama pa ni šla z njima; ostala je na dvorišču in od tod zaprla vrata za njima. Stric in nečakinja sta zagledala pred seboj moža v modri bluzi in z motvozastimi opanki na nogah, ki ju je očitno pričakoval.

»Tod, prosim,« je rekel mož. Odvedel ju je čez drugo dvorišče ter ju pustil skozi vrata, nad katerimi je bil obledel napis: »Hotel des Puits«.

Na hodniku, kamor sta zdaj stopila, ni mogla Marija ničesar razločiti, takšna tema jo je objela po pravkaršnjih bleščicah svetlobi.

»Tod, prosim,« je ponovil mož, vodeč ju po opečnatih stopnicah navzgor. Marija je šla za njim, a sredi stopnic se je ozrla po stricu. Lionel je bil obstal in je gledal kvišku, proti gornjim nadstropjem.

Ovratnico je imel na pol razvezano, tako da se je videl gumb pod brado. Njegovi svetloplavi, kodrasti lasje so se čudno odbijali od zrubančenega, razdejanega in postarane obraza. Marija ni imela strica niholi na sumu, da bi si barval lase, a zdaj je mo-

rala nehote opaziti. Njegove oči so bile zarile, trepalnice so mu medlo in olapno visele na oči. Marija se je naglo obrnila in spet krenila za možem v modri bluzi. Srce ji je utripalo, kakor bi se hotelo razleteti; zdelo se ji je, da jo duši in da ji noge odrekajo pokorščino. V tretjem ali četrtem nadstropju je mož nazadnje obstal pred nekimi vrati in potrkal.

Globok glas je rekel:

»Naprej!«

Mož v modri bluzi je odprl vrata. Marija je stopila v sobo. Tedajci je začela izza hrbe hrup, kakor bi se dva ruvala, in ko se je naglo okrenila, je videla, da je mršav in temnolas človek z rdečim fesom na glavi izvil Lionelu Brookbyju avtomatsko pištolo, se počasi nekoliko odmaknil in jo nameril na strica. Mladenka je takoj spoznala Heñala Saída; naslednji mah je v ozadju sobe zagledala Roya Torridona, ki je stal križemrok s hrbotom proti oknu; plavi lasje so se mu iskriili v soncu, ki je prodiralo skozi priprte oknice.

Nazadnje je zagledala Emila Gouverna; prav ta je priklenil njene oči in prav njegovo ime se je utrgalo dekletu z ustin, dasi ni bilo slišati besede.

XXVI. poglavje

»KDO JE UMORIL IRENO STEUARTOVO?«

Roy Torridon ne bi bil mogel izpregovoriti, niti da je hotel. Izmed vseh obrazov, ki se je bil pripravil nanje, ko je potrkalo na vrata in je Gouvernov globoki glas rekel: »Naprej!«, je bila baš Marija najzadnja.